

T52-01 (9005)

ผลงานเครือข่าย

ศ. 53

(14)

รายงานสรุป

โครงการอบรมส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ออทิสติกด้วยเทคนิค DIR/ Floortime

โดย

เครือข่ายเดิมโอกาสใส่ใจเด็กพิเศษ

จ.นครราชสีมา

WM

203.5

ค751ร

2553

เลขหมู่ WM 203.5 ค751ร 2553
เลขทะเบียน 431838
..... 2 4 ป. 8 2554

สถาบันสร้างเสริมสุขภาพคนพิการ

แบบรายงานสรุปปิดโครงการ

ชื่อโครงการ....อบรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติกด้วยเทคนิค DIR/ Floortime.....
 แผนงาน เลขที่ข้อตกลง.....พ-52-ข-058.....
 หัวหน้าโครงการ (PI).....นางปารณีย์ ...ศกุนตนาค.....
 ระยะเวลาโครงการพฤศจิกายน.2552..ถึง..พฤษภาคม.2553.....
 งบประมาณโครงการ292,120 (สองแสนเก้าหมื่นสองพันหนึ่งร้อยยี่สิบบาทถ้วน).....
 สรุปย่อโครงการ

โครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติกด้วยเทคนิค DIR/ Floortime เกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการในการพัฒนารูปแบบการบำบัดแนวใหม่สำหรับผู้ปกครอง ครู และนักวิชาชีพต่างๆในเขตจังหวัดนครราชสีมา สุรินทร์ บุรีรัมย์ และชัยภูมิ เครือข่ายเติมโอกาสใส่ใจเด็กพิเศษ จังหวัดนครราชสีมา เล็งเห็นความสำคัญของการนำทฤษฎีสู่การปฏิบัติ เพื่อสร้างผู้ดูแลที่เชี่ยวชาญเข้มแข็ง เป็นต้นแบบแก่ผู้ปกครองในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดใกล้เคียง จึงได้จัดทำโครงการฯ ขึ้น เพื่อช่วยให้เด็กออทิสติกมีพัฒนาการเต็มศักยภาพ โดยเฉพาะพัฒนาการด้านอารมณ์ที่มั่นคง เด็บโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในสังคมต่อไป

การบำบัดแบบ DIR/ Floortime เกิดจากแนวคิดพื้นฐานสำคัญ 3 ประการได้แก่ 1) ภาษา สติปัญญา และทักษะทางสังคมของมนุษย์เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยการแลกเปลี่ยนการรับรู้อารมณ์ซึ่งกันและกัน 2) สมรรถนะของเด็กมีความแตกต่างกันในเรื่องของการรับรู้สิ่งเร้าและการวางแผนการสั่งการกล้ามเนื้อ และ 3) พัฒนาการของเด็กแต่ละด้านจะต้องสอดคล้องกัน ทั้งนี้การบำบัดแบบ DIR/ Floortime มีวิธีการสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ Floortime คือ การกระตุ้นพัฒนาการที่บ้านวันละ 8-10 รอบ รอบละ 20-30 นาที การแก้ปัญหาที่บ้าน แบ่งเป็น การฝึกในชีวิตประจำวัน การแก้ปัญหาเฉพาะเรื่อง และการฝึกอย่างเป็นระบบ ได้แก่ การทำกิจกรรมบำบัด การฝึกพูด การฝึกโดยนักจิตวิทยา การศึกษาพิเศษ

องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของแนวทาง DIR/ Floortime คือการกระตุ้นพัฒนาการในช่วงเวลาพิเศษระหว่างเด็กกับสมาชิกในครอบครัวที่เรียกว่า Floor Time ซึ่งมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) เป็นการกระตุ้นพัฒนาการในบรรยากาศที่อบอุ่น เป็นสุขและปลอดภัยในสภาพแวดล้อมที่เด็กคุ้นเคย ก่อนที่จะขยายทักษะที่ได้ไปใช้ในสภาพแวดล้อมนอกบ้าน 2) การฝึกต้องกระทำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง พ่อแม่จะต้องบริหารจัดการเวลาการฝึกให้มากและถี่พอ โดยพยายามดึงข้อดีของแต่ละบุคคลในครอบครัวมาใช้ให้เป็นประโยชน์สูงสุด และ 3)การกระตุ้นพัฒนาการจะต้องปรับเปลี่ยนไปตามระดับพัฒนาการและใช้วิธีการที่เหมาะสมกับระบบของเด็กแต่ละคน โดยใช้สิ่งที่เด็กสนใจเป็นเครื่องนำทาง

สถานการณ์และการดำเนินงานโครงการ

การอบรมระยะที่ 1 จัดประชุมอบรมความรู้พื้นฐานการส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติกด้วยเทคนิค DIR/ Floortime โดยรศ.พญ.กิ่งแก้ว ปาจริย์ ครั้งที่ 1/ 2552 กลุ่มเป้าหมาย 100 คน ดำเนินการในวันที่ 21 พ.ย. 52 เวลา 08.00 - 17.00 น. ณ ห้องเฟื่องฟ้า โรงแรมสกาย จำนวนผู้เข้ารับการอบรม 92 คน คิดเป็นร้อยละ 92 ของเป้าหมาย บรรยายการอบรมเป็นการบรรยายหัวข้อ เรื่อง แนวคิดพื้นฐานและหลักการทำ DIR/ Floortime พร้อมชมวีดิทัศน์ภาคปฏิบัติการใช้เทคนิค DIR/ Floortime และเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมซักถามข้อสงสัยหลังการบรรยาย

การอบรมระยะที่ 2 จัดประชุมอบรมสาธิตความรู้พื้นฐานการส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติกด้วยเทคนิค DIR/ Floortime โดยนายเกียรติยง ประวีณวรกุล นางสาวฉามรา แก้วมา ครั้งที่ 2/ 2552 กลุ่มเป้าหมาย 100 คน ดำเนินการในวันที่ 27-28 พ.ย. 52 เวลา 08.00 - 17.00 น. ณ ห้องเฟื่องฟ้า โรงแรมสกาย จำนวนผู้เข้ารับการอบรมวันละ 93 คน คิดเป็นร้อยละ 93 ของเป้าหมาย บรรยายการอบรมในวัน

แรก (27 พ.ย. 53) ช่วงเช้าทบทวนความรู้เรื่อง การนำเทคนิค DIR/ Floortime ไปใช้และถามตอบปัญหาข้อติดขัดในการนำไปปฏิบัติจริง และการแก้ไขปัญหาคณะเฉพาะเรื่องสำหรับเด็กออทิสติก ช่วงบ่ายสาธิตการใช้เทคนิค DIR/ Floortime กับกรณีศึกษาตอนที่ 1-3 (รายละเอียด 60 นาที) โดยให้ผู้เข้าอบรมร่วมสังเกตและฝึกปฏิบัติในห้องสาธิตครั้งละ 5-7 คน ส่วนผู้เข้าอบรมอื่นๆ ชมการถ่ายทอดสด VDO ในห้องประชุมใหญ่ หลังการสาธิตซักถาม 10 นาที และให้ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันในห้องประชุมใหญ่ ซักถามเพิ่มเติมอีกครั้ง ส่วนในวันที่สอง (28 พ.ย. 53) ช่วงเช้างานเริ่มอบรมตามตาราง วิทยากรตอบข้อซักถามการนำเทคนิคไปใช้ (กลุ่มพิเศษเฉพาะนักบำบัด) ส่วนการอบรมเป็นการสาธิตการใช้เทคนิค DIR/ Floortime กับกรณีศึกษาตอนที่ 4-6 (รายละเอียด 60 นาที) โดยให้ผู้เข้าอบรมร่วมสังเกตและฝึกปฏิบัติในห้องสาธิตครั้งละ 5-7 คน ส่วนผู้เข้าอบรมอื่นๆ ชมการถ่ายทอดสด VDO ในห้องประชุมใหญ่ หลังการสาธิตซักถาม 10 นาที ช่วงบ่ายวิทยากรบรรยายและร่วมพูดคุย หัวข้อ พัฒนาการการใช้การใช้ 6 ระดับ และระบบการรับสัมผัส ซักถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาวฤกกรรมด้านต่างๆ

การอบรมระยะที่ 2 จัดประชุมอบรมสาธิตความรู้พื้นฐานการส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติกด้วยเทคนิค DIR/ Floortime โดยนายเกียรติยง ประวีณวรกุล นางสาวฉามรา แก้วมา ครั้งที่ 3/ 2553 กลุ่มเป้าหมาย 100 คน ดำเนินการในวันที่ 7-8 ม.ค. 53 เวลา 08.00 - 17.00 น. ณ ห้องเฟื่องฟ้า โรงแรมสบาย จำนวนผู้เข้ารับการอบรม 94 คน คิดเป็นร้อยละ 94 ของเป้าหมาย บรรยายภาคการอบรมในวันแรก (7 ม.ค. 53) ช่วงเช้าแบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4-5 คนเพื่ออภิปรายร่วมกันในหัวข้อ การนำเทคนิค DIR/ Floortime ไปใช้ จากนั้นรวมกลุ่มใหญ่อภิปรายร่วมกันอีกครั้ง ถามตอบปัญหาข้อติดขัดในการนำไปปฏิบัติจริง และการแก้ไขปัญหาคณะเฉพาะเรื่องสำหรับเด็กออทิสติก ช่วงบ่ายติดตามพัฒนาการและสาธิตการใช้เทคนิค DIR/ Floortime กับกรณีศึกษาตอนที่ 1-3 (รายละเอียด 60 นาที) โดยให้ผู้เข้าอบรมร่วมสังเกตและฝึกปฏิบัติในห้องสาธิตครั้งละ 5-7 คน ส่วนผู้เข้าอบรมอื่นๆ ชมการถ่ายทอดสด VDO ในห้องประชุมใหญ่ หลังการสาธิตซักถาม 10 นาที จากนั้นผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันในห้องประชุมใหญ่ ซักถามเพิ่มเติมอีกครั้ง บรรยายภาคการอบรมวันที่สอง (8 ม.ค. 53) ช่วงเช้างานเริ่มอบรมตามตาราง วิทยากรตอบข้อซักถามการนำเทคนิคไปใช้ (กลุ่มพิเศษเฉพาะนักบำบัด) ส่วนการอบรมสาธิตการใช้เทคนิค DIR/ Floortime กับกรณีศึกษาตอนที่ 4-6 (รายละเอียด 60 นาที) โดยให้ผู้เข้าอบรมร่วมสังเกตและฝึกปฏิบัติในห้องสาธิตครั้งละ 5-7 คน ส่วนผู้เข้าอบรมอื่นๆ ชมการถ่ายทอดสด VDO ในห้องประชุมใหญ่ หลังการสาธิตซักถาม 10 นาที ช่วงบ่ายวิทยากรบรรยายและร่วมพูดคุย หัวข้อ การฝึกกระเปาะวินัยด้วยเทคนิค DIR/ Floortime หลังการบรรยาย ผู้เข้ารับการอบรมซักถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาวฤกกรรมด้านต่างๆ

การอบรมระยะที่ 4 จัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครอบครัวผู้ปกครองแกนนำ 5 ครอบครัว โดยนายเกียรติยง ประวีณวรกุล นางสาวฉามรา แก้วมาและทีมวิทยากรเครือข่าย ครั้งที่ 4/ 2553 กลุ่มเป้าหมาย 50 คน (ยอดลงทะเบียน 40 คน) ดำเนินการในวันที่ 18 ก.พ. 53 เวลา 08.00 - 17.00 น. ณ ห้องประชุม นพ.สุพล รุจิรพิพัฒน์ ร.พ.จิตเวชนครราชสีมาราชชนรินทร์ ทั้งนี้มีจำนวนผู้เข้ารับการอบรม 34 คน และมีผู้ปกครองครู นักศึกษาฝึกงานจิตวิทยาคลินิกเข้าร่วมสังเกตการณ์เพิ่มเติมอีก 15 คน คิดเป็นร้อยละ 98 ของเป้าหมาย บรรยายภาคการอบรมเป็นการสาธิตและให้ผู้เข้ารับการอบรมทดลองปฏิบัติจากกรณีศึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมซักถามข้อสงสัยช่วงหลังการสาธิตกรณีศึกษาแต่ละราย รวมถึงอภิปรายร่วมกันในช่วงท้ายหลังการสาธิตกรณีศึกษาทั้งหมด

การอบรมระยะที่ 5 จัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครอบครัวผู้ปกครองแกนนำ 5 ครอบครัว โดยทีมวิทยากรเครือข่ายและผู้เชี่ยวชาญส่วนกลาง ครั้งที่ 5/ 2553 กลุ่มเป้าหมาย 50 คน (ยอดลงทะเบียน 40 คน) ดำเนินการในวันที่ 23 เม.ย. 53 เวลา 08.00 - 17.00 น. ณ ห้องประชุม นพ.สุพล รุจิรพิพัฒน์ ร.พ.จิตเวชนครราชสีมาราชชนรินทร์ ทั้งนี้มีจำนวนผู้เข้ารับการอบรม 33 คน และมีผู้ปกครอง ครู นักศึกษาฝึกงาน

จิตวิทยาคลินิก และตัวแทนจากสสพ.เข้าร่วมสังเกตการณ์เพิ่มเติมอีก 13 คน คิดเป็นร้อยละ 92 ของเป้าหมาย บรรยายการอบรมเป็นการสาธิตและให้ผู้เข้ารับการอบรมทดลองปฏิบัติจากกรณีศึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมซักถามข้อสงสัยช่วงหลังการสาธิตกรณีศึกษาแต่ละราย รวมถึงอภิปรายร่วมกันในช่วงท้าย หลังการสาธิตกรณีศึกษาทั้งหมด

ผลงานตามความคาดหวัง

ผลลัพธ์ของการดำเนินงานอบรมครั้งที่ 1-3

1. ได้บุคลากรสาธารณสุขในพื้นที่จำนวน 15 คน สามารถเป็นวิทยากรต้นแบบการส่งเสริมพัฒนาการด้วยเทคนิค DIR/ Floortime
2. ได้ครอบครัwtต้นแบบการส่งเสริมพัฒนาการด้วยเทคนิค DIR/ Floortime จำนวน 6 ครอบครัว
3. เด็กออทิสติกร้อยละ 86.49 มีพัฒนาการดีขึ้น (เด็กจำนวน 32 คนจาก 37 คน ซึ่งเป็นกรณีศึกษา 6 คน และเด็กออทิสติกที่อยู่ในความดูแลของผู้เข้ารับการอบรม 26 คน)
4. ผู้ปกครองของเด็กออทิสติกที่เข้ารับการอบรม มีความพึงพอใจในการเลี้ยงดูเด็กลดลง ร้อยละ 43.33 (ผู้ปกครองจำนวน 13 คน จาก 30 คน ซึ่งเป็นผู้ปกครองของกรณีศึกษา 6 คน และ ผู้ปกครองที่เข้ารับการอบรม 7 คน)

ผลลัพธ์ของการดำเนินงานอบรมครั้งที่ 4-5

1. ได้บุคลากรสาธารณสุขในพื้นที่จำนวน 15 คน สามารถเป็นวิทยากรต้นแบบการส่งเสริมพัฒนาการด้วยเทคนิค DIR/ Floortime
2. ได้ครอบครัwtต้นแบบการส่งเสริมพัฒนาการด้วยเทคนิค DIR/ Floortime จำนวน 5 ครอบครัว
3. เด็กออทิสติกร้อยละ 96 มีพัฒนาการดีขึ้น (เด็กจำนวน 24 คนจาก 25 คน ซึ่งเป็นกรณีศึกษา 6 คน และเด็กออทิสติกที่อยู่ในความดูแลของผู้เข้ารับการอบรม 19 คน)
4. ผู้ปกครองของเด็กออทิสติกที่เข้ารับการอบรม มีความพึงพอใจในการเลี้ยงดูเด็กลดลง ร้อยละ 100 (ผู้ปกครองจำนวน 13 คน จาก 13 คน ซึ่งเป็นผู้ปกครองของกรณีศึกษา 6 คน และ ผู้ปกครองที่เข้ารับการอบรม 7 คน)

หมายเหตุ จำนวนแบบสอบถามพัฒนาการเด็กทั้ง 2 ฉบับจะได้รับคืนจำนวนไม่เท่ากับผู้เข้ารับการอบรม เนื่องจากจำนวนเด็กที่อยู่ในความดูแลน้อยกว่าผู้เข้ารับการอบรม เช่น พยาบาลวิชาชีพหรือครูบางท่านไม่มีเด็กออทิสติกอยู่ในความดูแล บางครอบครัวมีเด็กที่ดูแล 1 คน แต่มีผู้ปกครองมาเข้าอบรม 2 คน พี่เลี้ยง 1 คน ครู 1 คน (ผู้ดูแล 4 คนต่อเด็ก 1 คน) หรือผู้เข้ารับการอบรมบางท่านมีเด็กที่อยู่ในความดูแลมากกว่า 1 คน เป็นต้น

การประเมินผลจากแบบสอบถาม

การอบรมระยะที่ 1-3 (ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 58 ฉบับ)

ท่านได้รับประโยชน์จากหัวข้อต่อไปนี้

หัวข้อ	ระดับคะแนน				
	1 น้อย	2	3	4	5 มาก
1. ทบทวนความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ได้ปฏิบัติจริง	0%	0%	5%	47%	48%
2. การบรรยายเรื่องการพัฒนาทักษะการสื่อสารและอารมณ์ตามแนวคิด DIR/ Floortime	2%	3%	3%	40%	52%
3. การสอนแสดง แลกเปลี่ยนเทคนิคและประสบการณ์	0%	0%	5%	40%	55%
4. ถาม-ตอบ	0%	3%	0%	45%	45%

สิ่งที่ท่านประทับใจ

1. คณะทำงานแสดงให้เห็นว่ามีความต้องการช่วยเหลือ เด็กออทิสติกและครอบครัวอย่างเต็มที่และเต็มใจ ประทับใจในการเสียดสของท่านประธานปาร์ตี้ จัดหาอาจารย์หมอและคณะครูฝึกสุดท้ายของเมืองไทย มาสอนมาแนะนำในการฝึกลูก ทำให้ได้แนวทางที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีความรู้สึกอบอุ่นขึ้น ไม่เคืองคว้าง รู้สึกว่าชีวิตของครอบครัวเราเริ่มมองเห็นแสงสว่าง มีความหวังเกิดขึ้น
2. ได้เรียนรู้แนวทางการฝึกเด็กที่มีปัญหาทางสัมผัสภาพ ความผูกพัน เพื่อนำมาใช้ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก
3. ได้เรียนรู้การฝึกเด็กออทิสติกในอีกแนวทางหนึ่ง ซึ่งสามารถช่วยให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์และสามารถแสดงออกทางอารมณ์ ได้มากขึ้น
4. เป็นโครงการที่ดี มีประโยชน์ได้รับความรู้ใหม่ ๆ ได้เห็นรูปแบบของการฝึกเด็กตามแนวคิด DIR/ Floor time
5. ได้เห็นการฝึกเด็ก Autistic รูปแบบใหม่ ได้รับความรู้ในการฝึกเด็กผ่านการเล่น ได้แนวทางในการฝึกเด็กทั่ว ๆ ไป และ Case ที่ถึงทางตัน ชอบรูปแบบการอบรม สร้างบรรยากาศเป็นกันเอง ได้พูดคุยบอกความรู้สึกของแต่ละบุคคล ทำให้ผู้รับการอบรมทุกคน ได้รับความเป็นมาและเข้าถึงกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
6. ความรู้และทักษะเทคนิค Floortime การเปิดโอกาสให้ทดลองฝึกปฏิบัติ และซักถาม บรรยากาศการเรียนรูเป็นกัลยาณมิตร ไม่รู้สึกถึงความแตกต่างของกลุ่มผู้เข้ารับการอบรม ไม่ว่าจะเป็นครู ผู้ปกครอง นักวิชาชีพ แพทย์ พูดคุยช่วยกันอย่างเป็นกันเอง
7. ได้เรียนรู้เทคนิค วิธีการ เล่นกับลูก ได้รู้จัก สอนให้ลูกรับรู้อารมณ์ตัวเอง ได้เรียนรู้การเล่นที่สนุกสนาน ใช้ได้กับเด็กทุกคน
8. สิ่งแรกที่รู้จักคำว่า ฟลอร์ไทม์ ซึ่งไม่เคยรู้จักมาก่อนเลย ซึ่งมีเทคนิคทักษะมากมายที่ยังไม่เคยใช้กับลูกเลย น่าจะปรับใช้กับลูก ได้เป็นอย่างดี และประทับใจคุณครูพบมาก เข้ากับเด็กทุกอารมณ์ได้อย่างไร นี่แหละที่ต้องค้นหา ถ้าทำอย่างครูพบได้ ลูกน่าจะเป็นของเราจริง ๆ เสียที
9. เห็นรูปแบบการฝึกการเล่นแบบ Floortime ที่ชัดเจน ได้แนวคิดและวิธีการฝึกเด็ก การพัฒนาที่เป็นไปได้ เพื่อให้เด็กสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้
10. เทคนิคการเล่นเพื่อเพิ่ม/ กระตุ้นพัฒนาการเด็ก Sound effect ในการช่วยเพิ่มการเล่น ทำSlide สวยน่ารัก สะดุดตา
11. การเล่นกับลูกอย่างมีความสุข แต่มีหลักการ และพัฒนาลูกอย่างองค์รวมจริง ๆ เพราะได้ทั้ง ภาษา สังคม อารมณ์ ร่างกายยังแข็งแรง และที่สำคัญสุด ๆ คือสัมผัสภาพพ่อแม่ลูก
12. ได้เรียนเทคนิคในการเล่นกับลูกให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น
13. ได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้ทฤษฎี Floortime โดยเป็นวิธีเทคนิคต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเทคนิคการเล่นกับเด็ก การพูดคุยกับผู้ปกครอง เข้าใจในกระบวนการของเด็ก ขั้นตอนการพัฒนาเด็ก
14. มีโอกาสได้รู้จักกิจกรรมที่เป็นการเล่นกับลูกซึ่งโดยทั่ว ๆ ไป แค่ว่าต้องเล่นกับลูก แต่ไม่ถึงกับว่าเป็นผู้ที่เล่นด้วยกัน สนใจในการเล่นกับลูกมากขึ้น ได้เห็นตัวอย่างการเล่นกับเด็กพิเศษ
15. ประทับใจในวิทยากรทุกท่าน ให้ความเป็นกันเอง เข้าใจวัตถุประสงค์ของเนื้อหาที่จัดการอบรม ประทับใจในผู้ร่วมอบรม ที่มีความเป็นกันเอง เอื้อเฟื้อ เป็นเนื้อหาที่สามารถใช้ได้จริง และเห็นผลจริง เมื่อนำไปปฏิบัติ

16. ทำให้เราเข้าใจบางสิ่งบางอย่าง ในความรู้เกี่ยวกับเด็กพิเศษหรือเด็กปกติก็ตาม ว่าเด็กมีการพัฒนาการต่างกัน ซึ่งเราจะต้องทำให้เด็กรู้จักคิดหาสิ่งไหน เป็นอย่างไร เพื่อให้เด็กแยกแยะออกจากสิ่งไหนเป็นอย่างไร
17. มีแนวทางที่จะสามารถนำไปใช้พัฒนาบุตร ได้อย่างถูกต้อง
18. ได้แสดงความคิดเห็นและได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากผู้ปกครองท่านอื่น และได้ความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น
19. สอนในการฝึกเด็ก เล่นกับเด็กให้มีความสุข
20. ช่วยให้เข้าใจความรู้สึก ความต้องการของเด็กมากขึ้น
21. วิธีการสอนที่เริ่มต้นด้วยภาคทฤษฎี และมี Case ตัวอย่างที่เป็นวิดีโอ และการปฏิบัติจริง ทำให้ได้เห็นชัดเจน และนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง วิทยากรมีความเชี่ยวชาญ และตอบข้อซักถามได้ชัด
22. ได้ความรู้เพิ่มเติมจากวิธีการสอนแบบเดิมได้เล่น แต่เป็นการเรียนผ่านการเล่น ให้เข้าใจว่าเราจะทำอะไร ไม่ใช่เราจะให้เขาทำอะไร
23. ความรู้เกี่ยวกับเทคนิค DIR /Floor time และเข้าใจมากขึ้น เทคนิคการเล่นของครูพบ จังหวะการเล่นแบบฝึกให้เด็กคิดเป็น
24. (ประทับใจ) องค์ความรู้ วิทยากร เพื่อนใหม่ มีตรภาพ
25. ประทับใจที่ได้เห็นการปฏิบัติจริง การใช้เทคนิคในการเข้าหาเด็ก ครูพบสามารถเข้าเล่นกับเด็กอย่างสร้างสรรค์ และสนุก เหมือนเป็นเพื่อนเล่นกันจริง ๆ
26. บุคลากร เจ้าหน้าที่ ผู้ปกครอง มีความเข้าใจตรงกัน ในการแก้ปัญหาและร่วมมือร่วมใจ ที่จะถ่ายทอดความรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อนำกลับไปประยุกต์ใช้ฝึกที่บ้านได้
27. ประทับใจครูพบ สอนเข้าใจง่าย และสาธิตแบบง่าย ๆ แต่ได้ผลลัพธ์ที่ดี
28. ได้เข้าใจถึงหลักการ Floortime ได้ชัดเจนขึ้น ประทับใจครูพบที่มีวิธีการทำให้เด็กสนใจได้ดีมาก
29. ได้เห็นเหตุการณ์จริง ทำให้เข้าใจวิธีการของ Floortime มากขึ้น วิทยากรบรรยายได้เห็นภาพและเข้าใจได้ดี
30. มากเกินจะกล่าวได้ จากหัวใจพ่อแม่ที่ต้องเลี้ยงลูกแบบรอ ทำให้ดีที่สุด แต่วันนี้เราพบทางสว่าง ที่จะช่วยให้ลูกของเราอยู่ในสังคมได้ ข้อมูลที่ได้รับก็ดีมาก วันแรกที่ได้อธิบาย Floortime รู้สึกยากมาก และจากการได้ดูตัวอย่างเด็ก ๆ แต่ละรูปแบบ และวิธีเข้า-วิธีเริ่มต้น ทำให้เข้าใจมากขึ้น และคิดว่าน่าจะนำไปใช้ได้อีกแน่นอน
31. ได้นำกิจกรรมในการอบรมไปใช้ในชีวิตจริง คือการเล่น แต่เน้นการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้กับลูกของเราเอง การนำความรู้ในการอบรมไปใช้ในการทำงาน คือการแนะนำผู้ปกครอง และการที่เรานำไปกระตุ้นพัฒนาการให้กับเด็ก
32. ได้รู้จักแนวคิด DIR ใหม่มาก จากที่ไม่เคยรู้จักและเรียนรู้มาก่อน ได้รู้ว่ามีอีกแนวคิดหนึ่งที่นอกเหนือจากการบำบัดทั่วไป โดยอาศัยขบวนการเล่น ได้ผลลัพธ์ดีเหมือนกัน มีการฝึกปฏิบัติที่เห็นจริง มีอาจารย์ระดับชำนาญ มาให้ความรู้หรือถ่ายทอด
33. (ประทับใจ) ประสบการณ์ ความสามารถของวิทยากร (ครูพบ)
34. วิทยากร โดยเฉพาะครูพบ เล่นอย่างเป็นธรรมชาติ เข้าใจ Floortime มากขึ้น เทคนิคต่าง ๆ ที่จะนำไปใช้ฝึกลูกให้ถูกต้อง ยินดีมากที่ Floortime มาถึงโคราชแล้ว
35. ได้รับความรู้ และการฝึกเด็ก ทำให้เข้าใจได้มากขึ้น

36. (ประทับใจ)วิทยากรทั้ง 2 ท่าน คือครูกิ่งแก้ว กับครูภพ ครูนก ครูเก๋ (ประทับใจ) เพื่อน ๆ ผู้เข้าร่วมโครงการนี้ได้แลกเปลี่ยนและพบปะสัมพันธ์กันอย่างเป็นใจเดียวกัน คือ ช่วยเหลือลูกหลานมีพัฒนาการที่ดี
37. (ประทับใจ)วิทยากร 2 คน คือรศ.พญ. กิ่งแก้ว และครูภพ เทคนิคและวิธีการที่ให้เห็นจริง ผู้ปกครองที่ยอมรับในตัวของบุตรหลาน เสียสละให้เป็น "กรณีศึกษา"
38. (ประทับใจ)ครูผู้มาฝึก
39. ได้รับความรู้อย่างมากมาในด้านการพัฒนาเด็ก โดยเน้นการคิดหาเหตุผล และการแก้ปัญหาซึ่งใช้ได้กับเด็กทั่วไป
40. ครูพบเล่นฟลอร์ไทม์กับเด็ก ทำให้ทราบเทคนิควิธีการนำไปปรับใช้กับเด็กในชั้นเรียน
41. การได้เข้าอบรมในครั้งนี้ได้เรียนรู้เทคนิคการฝึก การทดลองฝึก ทำให้เรียนรู้ว่า การฝึกไม่มีผิด ไม่มีถูก ไม่มีแบบแผนตายตัว เด็กแต่ละคนก็ต้องฝึกต่างกัน รูปแบบไม่แน่นอน นอกจากนี้ ยังได้ข้อสงสัย เกี่ยวกับการฝึก มาถามวิทยากรและผู้ปกครอง แลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน
42. (ประทับใจ)การจัดกิจกรรมในการอบรม ตั้งแต่ การนำเสนอวิธีการเรียนที่มีทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ มีการทำภาคปฏิบัติซึ่งให้เห็นกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างแท้จริง และนำไปใช้ได้
43. ได้แนวทางการฝึกมากขึ้น
44. ได้รับความรู้เพิ่มเติม เห็นรูปแบบการฝึก นำไปใช้ได้ประโยชน์จริง เป็นการฝึกที่เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ฝึกการคิด โตตอบของเด็ก ได้ทักษะ รูปแบบ กระบวนการในการฝึกเด็ก
45. การใช้เทคนิค Floortime ที่จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการดีขึ้น
46. ได้เรียนรู้หลักวิธีการเล่น ให้ลูกได้รู้จักคิด แก้ไขปัญหา ซึ่งจำเป็นในการใช้ชีวิตประจำวัน รู้สึกประทับใจและดีใจมาก ๆ เพราะสามารถนำความรู้ไปใช้กับเด็กปกติและเด็กไม่ปกติได้
47. ประทับใจวิทยากร และผู้ปกครองทุก ๆ ท่าน ที่สนใจเด็ก และอยากได้ความรู้ในการดูแลเด็กและเสริมพัฒนาการให้เด็ก สามารถทำกิจกรรมได้มากขึ้น
48. ได้ทักษะในการประเมินพัฒนาการเด็ก การเข้าใจ และที่สำคัญคือการตั้งใจในการดูแลเอาใจใส่เด็กให้มากขึ้น และสามารถนำไปใช้ได้จริง
49. ได้ความรู้ความเข้าใจ อารมณ์ และการกระตุ้นเด็กออทิสติก โดยการใช้เทคนิค Floortime ได้ประสบการณ์มาก ๆ สามารถนำไปใช้กับเด็กปกติได้
50. ประทับใจคุณหมอและครูผู้ฝึก ทุกท่าน คุรมีความรู้และประสบการณ์ตรง สามารถทำให้รู้ แล้วเข้าใจได้ และนำไปใช้ได้จริง
51. เทคนิคและวิธีการให้ความรู้ในเนื้อหา ความรู้ กระบวนการปฏิบัติจริง ให้เห็นภาพชัดเจน กับตัวอย่างจริง มีการแลกเปลี่ยนเทคนิค และประสบการณ์ของผู้อบรม
52. (ประทับใจ)เทคนิคในการทำกิจกรรมทุกอย่าง และคณะวิทยากร
53. ได้เห็นการฝึกภาคสนาม
54. ได้ความรู้ใหม่ที่ไม่มีประสบการณ์ในการดูแล บำบัดเด็ก หรือวิธีการเล่นกับเด็กปกติ เด็กที่ผิดปกติ โดยเฉพาะเด็กที่ผิดปกติ บำบัดโดยการเล่นโดยไม่ใช้ยา วิธีการเล่นให้ตรงกับพัฒนาการเด็ก ซึ่งยังอยู่ในวินัย ระเบียบ หากวิธีการเล่นกับสิ่งของที่เป็นอันตราย
55. (ประทับใจ) จากCase จริง ทำให้เห็นภาพ และนำไปปรับได้จริง
56. ได้รับความรู้และเทคนิคเพิ่มเติม เกี่ยวกับทักษะการสอนและการเล่นกับเด็ก นอกเหนือจากหนังสือ ตำราที่เป็นความรู้ เพราะส่วนมากจะเน้นประสบการณ์จริงที่ผู้ปกครอง ส่วนใหญ่เคยประสบมา เพื่อ

เป็นบทเรียนและแนวทาง ทั้งที่ผิดและถูก วิทยากรก็จะให้ข้อคิดเพื่อเป็นแนวทาง ให้เราหาข้อสรุปที่ถูกต้องที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

57. ได้รับความรู้ ความเข้าใจที่เพิ่มขึ้นมาก ๆ ในการฝึกเด็กออทิสซึม จากผู้เชี่ยวชาญที่ไม่ยอมแกงอยู่คนเดียว พยายามสอนผู้ปกครอง แนะนำ และช่วยหาวิธีในการแก้ไขปัญหาคือเด็กเป็นอยู่ ด้วยความเต็มใจสอน จนกระทั่งผู้ปกครองรับรู้ได้ว่าครูพบ ต้องการช่วยเหลือ เพื่อให้เด็ก ๆ มีพัฒนาการที่ดีขึ้น ๆ ถึงขั้นที่ผู้ปกครองทราบถึงสัจจะความจริง ที่ว่า ฝึกและพัฒนาเด็กเพื่อให้เค้าสามารถ อยู่ในสังคมได้ ดำรงชีพอยู่ได้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. อยากได้รับการเรียนรู้ที่มากกว่านี้ เวลามากกว่านี้ เหมือนกับยังไม่อิ่ม อยากเรียนรู้ให้ได้มากที่สุด
2. ควรจัดการอบรมที่มีประโยชน์เช่นนี้อย่างต่อเนื่อง ขอขอบคุณสำหรับการอบรมนี้ มีประโยชน์มาก
3. ควรมีการจัดการอบรมอย่างต่อเนื่อง และติดตามผลเป็นระยะ
4. สร้างบรรยากาศ การอบรมที่ดีต่อกัน เข้าถึงใจซึ่งกันและกันต่อไป เหมือนครั้งนี้
5. วิธีการประเมินขั้นพัฒนาการ ยังอธิบายไม่ชัดเจน ไม่ทราบวิธีให้คะแนน
6. มีการประชุม อบรม Update ทุกปี
7. อยากให้มีการอบรมอีก จะได้ครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้น
8. ดีแล้ว บรรยายภาคดี ควรมีการอบรมซ้ำทุกปี เพื่อเป็นการทบทวน หรือมีปัญหาอะไรจะจัดสามารถสอบถามผู้รู้ได้
9. ยังมองไม่ค่อยเห็นภาพ/ ขั้นตอน Floortime ที่ชัดเจน
10. เครื่องเสียง ไมค์ ภาพขึ้นจอ
11. ตอนฉายวิดีโอ ควรติดไมค์ที่ตัวเด็กและผู้ปกครองด้วย
12. ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองอื่นได้เข้าร่วมด้วย
13. อยากให้โครงการแบบนี้ แนะนำให้ผู้ปกครองที่ยังไม่ทราบ ได้รับคำแนะนำและเข้าโครงการมากกว่านี้ จะทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้นได้
14. อยากให้มีการอบรมแบบนี้อีกครั้ง
15. ควรของบให้มากกว่านี้
16. ควรจัดในวันหยุดราชการ และมีการประชาสัมพันธ์มากกว่านี้
17. น่าจะมีการอบรมแบบนี้บ่อย ๆ
18. อยากให้ครูฝึก ผู้รับการอบรมให้เล่นให้เป็น เช่น ฝึกเทคนิคการออกเสียง เพราะผู้รับการอบรมบางคนไม่กล้าออกเสียงเวลาเล่น กลัวจะไม่ถูก ไม่ดี และจังหวะที่จะเข้า ผู้ฝึกคิดไม่ได้เวลาเล่นกับเด็ก มันจะหยุด ไม่ต่อเนื่อง
19. เทคนิคเสียงและภาพที่มี ติดขัดอยู่มาก
20. ระยะเวลาในการฝึก ควรเพิ่มมากกว่านี้
21. ควรมีไมค์ให้ผู้เข้าเล่นกับเด็ก (ไมค์ลอย) เพื่อให้ผู้สังเกตการณ์อีกห้อง จะได้ยินชัดเจนขึ้น
22. อยากให้มีตัวอย่างที่หลากหลายมากกว่านี้ จะได้เข้าใจและนำไปปฏิบัติได้จริง
23. อยากให้อบรมแบบนี้ ทุก 3 เดือน หรือ 6 เดือน เป็นอย่างซ้ำ เพื่อจะได้ดูการพัฒนาการของคนไข้ การฝึกของพ่อแม่และคนอื่น ๆ
24. อยากให้มีการจัดอบรมแบบนี้อีก อยากให้มีการจัดเรื่อง "การสร้าง EQ ให้กับลูก" ให้สำหรับผู้ปกครองและเจ้าหน้าที่ที่สนใจเข้ารับการอบรม
25. (ควรปรับปรุง) การควบคุมเครื่องเสียงของโรงแรม การบริการของพนักงาน

26. อยากให้มีโครงการนี้อย่างต่อเนื่อง และตลอดไป เป้าหมายผู้เข้าอบรมทุกสาขาวิชาชีพ บุคคลที่เกี่ยวข้องในการดูแลเด็กออทิสติก
 27. (ควรปรับปรุง) เครื่องเสียงและการขึ้นจอภาพ
 28. น่าจะเป็นการอบรมที่ต่อเนื่องกัน ทั้ง 5 วันก็น่าจะดีนะค่ะ ควรจัดให้มีการอบรมต่อเนื่อง ติดตามผล
 29. อยากให้หาเด็กที่มีอายุมาก ๆ มาเป็นกรณีตัวอย่าง
 30. เหมาะสมและดีมาก
 31. อยากให้มีเกียรติบัตรให้กับผู้เข้าอบรมด้วย
 32. กิจกรรมถามความรู้สึกก่อนข้างใช้เวลามาก น่าจะกระชับกว่านี้
 33. ขอเป็นกำลังใจ ให้ทีมงาน และผู้ทำงานทุกคน รวมทั้งผู้ปกครอง อยากให้มีการจัดแบบนี้ ปีละ 1 ครั้ง ขอเป็นช่วงปิดเทอม จะได้ไม่รบกวนการสอน
 34. อธิบายหลังดู Case ตัวอย่าง ควรมีมากขึ้น
 35. ดี รูปแบบการฝึกอบรมดี เป็นกันเองดี ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วม กล้าคิดกล้าทำ กล้าพูด
 36. ดีมากทุกอย่าง อยากให้มีการจัดโครงการดี ๆ อย่างนี้อย่างต่อเนื่อง เพราะยังมีผู้ปกครองอีกหลายท่าน ที่ยังเข้าไม่ถึง Floortime
 37. อยากให้การอบรมมีเวลา ได้มากกว่านี้
 38. อยากให้สรุปแต่ละวัน ตอบให้ชัดเจน เพราะยังจำไม่ได้ ในหลักการแต่ละขั้น อยากให้อธิบายหลักในการทำมากยิ่งขึ้น
 39. เพิ่มการใช้เทคนิคฟลอไทม์กับการปรับพฤติกรรมเด็กที่ก้าวร้าว เพิ่มเวลาถามและตอบปัญหา
 40. เครื่องเสียงไม่ค่อยดี
 41. ระยะเวลาในการอบรมสำหรับผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐาน ควรกระชับ
 42. อยากให้มีการทบทวนเนื้อหามากกว่านี้ และควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้น้อยลง เพราะบางคนไม่เคยทำ ไม่รู้ทักษะและปัญหา
 43. เครื่องเสียงในการจัดประชุม สื่อ วัสดุทัศนต่าง ๆ บางครั้งมีปัญหา
 44. อยากให้ครูพบ อ.หมอกิ่งแก้ว ครูแอน หรือผู้เชี่ยวชาญด้านอื่น ๆ เช่นนักวจิบำบัด นักแก้ไขการพูด มาให้ความรู้/อบรม ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ นักจิตวิทยา หรือบุคคลทั่วไปที่ต้องการได้รับความรู้ มาให้ความรู้บ่อย ๆ หรือถ้าเป็นไปได้ทุกเดือน หรือ 2 เดือนครั้ง
- การอบรมระยะที่ 1-3 (ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 35 ฉบับ)

ท่านได้รับประโยชน์จากหัวข้อต่อไปนี้

หัวข้อ	ระดับคะแนน				
	1 น้อย	2	3	4	5 มาก
1. ทบทวนความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ได้ปฏิบัติจริง	0%	0%	11%	46%	43%
2. การบรรยายเรื่องการพัฒนาทักษะการสื่อสารและอารมณ์ตามแนวคิด DIR/ Floortime	0%	0%	9%	54%	37%
3. การสอนแสดง แลกเปลี่ยนเทคนิคและประสบการณ์	0%	0%	0%	34%	66%
4. ถาม-ตอบ	0%	0%	8%	49%	43%

สิ่งที่ท่านประทับใจ

1. กระบวนการที่จะนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนที่บกพร่อง
2. มีนักเรียนตัวอย่างให้ดูเพื่อนำไปปรับใช้ในการช่วยเหลือเด็ก
3. ตัววิทยากร หน่วยงานที่จัด สถานที่ อาหาร ผู้เข้าอบรมและเด็กพิเศษตัวอย่าง
4. กระบวนการส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติกโดยมีเคสตัวอย่างทำให้ได้รับความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูพบได้ให้แสงสว่างได้มากขึ้น
5. ได้เทคนิคการช่วยเหลือเด็กออทิสติก
6. ได้ความรู้ใหม่
7. นำไปใช้ในการทำงานและในชีวิตประจำวันกับเด็กคนอื่น
8. ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำฟลอไทม์ ประทับใจเทคนิคที่เล่นกับเด็ก การฝึกภาษา
9. ประทับใจการดูกรณีศึกษาจริงต่างๆ เพราะได้เห็นปัญหา และวิธีแก้ไขพร้อมกัน อีกทั้งได้ทดลองและสอบถามได้ทันที
10. ได้เห็นกระบวนการปฏิบัติจริงที่ไม่มีสูตรสำเร็จตายตัว ขึ้นอยู่กับพัฒนาของเด็กว่าอยู่ในระดับใด และคุณครูต้องปฏิบัติสม่ำเสมอ และเชื่อมโยงกับทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้เห็นภาพชัดเจน
11. ประทับใจคณะวิทยากรและครูฝึก
12. ได้เห็นตัวอย่างเคส และการฝึกในการจัดการอารมณ์
13. ได้เห็นลักษณะอาการของเด็กแต่ละอารมณ์ หรือพฤติกรรม แล้วเห็นวิธีการเล่น แก้ไขแต่ละอาการของเด็ก เป็นการได้เพิ่มความรู้
14. มีโอกาสถามข้อสงสัย และครูตอบให้ได้รับความกระจ่าง
15. วิทยากรสอนดีมาก
16. เป็นโครงการที่ดีมาก ได้ความรู้ใหม่ๆ ได้รู้ ได้เห็นเทคนิคต่างๆ ในการฝึกเด็ก เข้าใจปัญหาในเด็กออทิสติกมากขึ้น
17. ประทับใจความสามารถของวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ การบรรยาย การสาธิต ที่สามารถทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบความรู้ การเข้าหาเด็ก การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เทคนิคต่างๆ
18. ได้แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้ใช้ Floortime ว่าผู้ใช้แต่ละท่านมีข้อติดขัดคล้ายๆ กัน คือ ไม่รู้จะเล่นอะไร และเล่นไปแล้วติดขัดต่อไม่ได้ และพอได้ทราบประสบการณ์จากท่านอื่นก็เริ่มพอเข้าใจและพอนึกออกว่าจะเล่นต่ออย่างไรค่ะ
19. ได้รับความรู้ในการทำ Floortime และการดูแลช่วยเหลือเด็ก
20. ได้เรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานและช่วยเหลือเด็ก
21. การมีเด็กมาสาธิตการฝึก ดีมากๆ ทำให้เห็นวิธีการฝึกเด็กแต่ละระดับพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง เข้าใจมากขึ้น
22. ได้เห็นรูปแบบการฝึกที่เป็นรูปธรรม
23. สามารถนำไปใช้ได้จริง เห็นผลในการนำไปฝึก แม้ในรายที่ยุ่งยากหมกหมนทางที่จะฝึก
24. ได้กลับมาทบทวนถามข้อสงสัยกับอาจารย์
25. ได้ดูการฝึกทบทวน
26. ความตั้งใจของผู้ปกครอง คุณหมอ และผู้จัดที่ต้องการช่วยกระตุ้นพัฒนาการของเด็กที่สูงมาก
27. ดีมากอยู่แล้วที่มีการสาธิต พร้อมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถาม-ตอบแบบเป็นกันเอง
28. มีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สบายๆ เหมาะแก่การเรียนรู้
29. ได้รับความรู้ใหม่ๆ เทคนิคการฝึกแบบใหม่ DIR/ Floortime

30. วิทยากรถ่ายทอดได้เข้าใจง่าย ตอบคำถามได้ชัดเจน
31. วิทยากรมีความเชี่ยวชาญมาก ให้คำแนะนำได้ดี
32. ได้รับความรู้ใหม่
33. ผู้จัดการอบรมดูแลเอาใจใส่ดีมาก
34. วิทยากรมีความเชี่ยวชาญและเหมาะสม
35. ประทับใจบรรยากาศเป็นกันเองของคณะวิทยากรและผู้ปกครองที่สละเวลามาให้ความรู้และพาเด็กมาเป็นกรณีศึกษา
36. ได้ประทับใจในเรื่องของการได้ดูแลเด็กของน้องพวย คือน้องเล่นได้ถึงอารมณ์ของตัวเอง รุนแรง พยายามเอาชนะสิ่งที่น้องต้องได้ น้องรำเริง ยิ้มเก่ง และการเข้าร่วมโครงการฯ ได้ความรู้ เทคนิค ประสบการณ์การพัฒนาทักษะการสื่อสารและอารมณ์ตาม DIR/ Floortime ได้เป็นอย่างดี
37. ใช้ทำ workshop เรียนรู้จากของจริงและประสบการณ์ตรง
38. ตัววิทยากรครูพบและอาจารย์ก๊วก
39. ได้โอกาสในการเรียนรู้
40. กรณีศึกษา มีการให้ปฏิบัติจริงจากตัวอย่างจริง และพูดคุย สื่อสาร ตอบปัญหา ข้อข้องใจได้ในทันที ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และนำไปใช้ได้จริง ไม่ใช่อ่านหรือรู้เพียงอย่างเดียว
41. การอบรมเชิงปฏิบัติการ ที่ได้เรียนรู้ภาคทฤษฎี และปฏิบัติจริง
42. ประทับใจวิทยากร และผู้ปกครองที่ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์
43. ได้เทคนิคและได้แลกเปลี่ยนวิธีการส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติก
44. แนวทางการฝึกอบรมแบบปฏิบัติจริง บรรยากาศการอบรมตื่นเต้นตลอดเวลา
45. ความเป็นกันเองของวิทยากร การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรและทีมงาน
46. ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และได้นำไปใช้กับเด็กได้จริงๆ
47. ความรู้ใหม่ๆ และความเมตตาของวิทยากร ทีมงานและเพื่อนร่วมโครงการ
48. ทุกครั้งมีความรู้มาก
49. ความร่วมมือและความตั้งใจของผู้ปกครองในการพัฒนาลูก
50. เทคนิคในการพัฒนาเด็กในระดับที่ยากขึ้น
51. การพัฒนาตนเองในการใช้เทคนิค DIR/ Floortime
52. การเปิดโอกาสให้ลองปฏิบัติ และการ feedback จากอาจารย์

ข้อเสนอแนะ

1. การนำนักเรียนตัวอย่างที่หนักกว่านี้เพื่อจะนำไปใช้กับเด็กที่มีปัญหาหนักๆ
2. ควรให้มีเคสตัวอย่างเพิ่มขึ้น
3. ควรให้เด็กพิเศษที่อยู่กับผู้ปกครองที่ร่วมโครงการได้มีโอกาสฝึกกับครูพบทุกคน
4. ควรจัดที่ร.พ.จิตเวชฯ ทุกครั้ง
5. ต้องการให้มีการถ่ายทอดความรู้การฝึก DIR ให้แพร่หลาย
6. ให้มีการติดตามการอบรมแล้วเป็นการทบทวนกันทุกปี
7. การอบรมไม่ต่อเนื่อง ระยะเวลาในการนัดมาอบรมนานเกินไป
8. เป็นการจัดฝึกอบรมที่ดีค่ะ อยากให้เปิดการเรียนรู้แบบนี้
9. การอบรมดี มีประโยชน์ แต่ผู้ฝึกบางครั้งสับสน ฝึกเด็กแล้วตัน
10. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ารับการอบรมมากๆ จะได้นำไปใช้ และเปิดโลกทัศน์กับการฝึกแนวใหม่ การฟังตัวเอง ไม่ใช่ฟังคนอื่น ฟังครูฝึก ฟังโรงเรียน

11. ควรมีโต๊ะสำหรับทานอาหารกลางวัน
12. ควรจัดอบรมที่ห้องประชุมของร.พ. เพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย
13. ระยะเวลาในการอบรม ควรเป็นวันที่ต่อเนื่องค่ะ ไม่หลายจะมาหลายๆ รอบ หลายๆ ครั้ง
14. อยากให้มีการจัดอบรมโครงการฯ นี้อีก เพราะยังมีอีกมากที่เด็กบางคนยังไม่ได้รับการพัฒนา เพื่อจะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ในการพัฒนาเด็กต่อไป
15. ก็ดีแล้วค่ะ ซึ่งหากทำต่อเนื่องก็จะดียิ่งขึ้น
16. ระยะเวลาที่เข้าอบรมไม่ค่อยต่อเนื่อง
17. ควรจะจัดอบรมต่อเนื่อง คือ จัดติดต่อกันเลย 1 สัปดาห์ เพื่อผู้เข้าอบรมจะได้รับความรู้ และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์แบบต่อเนื่อง
18. สุ่มติดตามเคสจากผู้เข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่อง
19. อยากให้มีเนื้อหาในการอบรมหรือเรียนทฤษฎีมากกว่านี้
20. อยากให้เทคนิคฟลอร์ไทม์แพร่หลายมากกว่านี้
21. ผู้เข้ารับการอบรมหลายคนมีเคสที่ดูแลอยู่ แต่ไม่กล้าเล่นในการอบรม ควรมีการกระตุ้นให้ทุกคนได้ลงเล่น

หัวข้อที่น่าสนใจในการจัดอบรมครั้งต่อไป

1. การนำเด็กในรูปแบบต่างๆ
2. การนำเด็กแบบอื่นๆ
3. การวิเคราะห์พฤติกรรม
4. อยากอบรมหัวข้อนี้อีกครั้ง
5. หัวข้อเดิม ดีแล้ว
6. Floortime
7. การปรับพฤติกรรม
8. การใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยา
9. การวิเคราะห์บุคลิกภาพ
10. อยากทราบถึงแนวทางการฝึกเด็กให้สามารถตอบสนอง ไม่อาย
11. การจัดกิจกรรมการสอนแสดง แลกเปลี่ยนเทคนิคและประสบการณ์
12. กิจกรรมถาม-ตอบ เพื่อแลกเปลี่ยนจากการสังเกต การเรียนรู้ความคิด ความเข้าใจของแต่ละคน
13. ถ้ามีเคสเป็นเด็กโตอีกอายุ 20 ขึ้นไปมาให้ดูก็จะเห็นความหลากหลายมากกว่านี้ค่ะ
14. SI พัฒนาการทางด้านร่างกาย เพื่อนำมาประกอบการเล่น DIR/ Floortime
15. การอบรม LD, Asperger
16. ให้อบรมเทคนิคการสื่อสารกับเด็ก รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กพัฒนาการช้า ซึ่งอาจไม่ใช่เด็กออทิสติก
17. เทคนิคการเล่นและการแก้ปัญหาอาการ "ตัน" ในการเล่นกับลูก
18. การใช้แบบทดสอบแบบ DIR/ Floortime
19. รูปแบบการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละแบบทั้งเด็กปกติและเด็กพิเศษ

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

1. ระยะเวลาในการประชาสัมพันธ์หรือเชิญบุคลากรค่อนข้างน้อย เนื่องจากเริ่มประชาสัมพันธ์หลังทำสัญญากับสสพ.(1 พ.ย.52)

แนวทางแก้ไข

- เชิญประชุมโดยโทรศัพท์แจ้งข่าวด้วยวาจาแล้วส่งจดหมายเชิญตามไปในภายหลัง, ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

- กรณีสสพ.อนุมัติให้ทำโครงการแล้ว ควรนัดทำสัญญาก่อนเริ่มโครงการอย่างน้อย 30 วัน เพื่อทางคณะทำงานจะได้มีหน้าที่จะทำหนังสือเชิญกลุ่มเป้าหมาย ยืนยันการจองโรงแรมและยืนยันวิทยากร

2. ผู้เข้ารับการอบรมที่เป็นครู หรือบุคลากรสาธารณสุขหลายท่านไม่ได้ดูแลเด็กพิเศษ จึงไม่สามารถตอบแบบประเมินที่ใช้ในการติดตามผลทั้ง 3 ชุดได้ ผู้ปกครองตอบแบบประเมินพัฒนาการเด็ก แต่แบบสอบถามความพึงพอใจในการเลี้ยงดูเด็กตอบไม่สมบูรณ์และไม่ส่งกลับคืนในระหว่างการติดตามผล ทำให้การประเมินผลด้านความพึงพอใจในการเลี้ยงดูเด็กได้ไม่ตรงเป้าหมายที่ตั้งไว้

แนวทางแก้ไข - ใช้ข้อมูลจากแบบประเมินการอบรมของสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัวเพิ่มเติม

3. รูปแบบการอบรมเป็นแบบต่อเนื่อง 5 ระยะ ผู้เข้ารับการอบรมบางท่านสับสนเรื่องวันอบรม จึงต้องคอยแจ้งเตือนผู้เข้ารับการอบรมเป็นระยะ และพบว่าผู้ที่ต้องการเข้ารับการอบรมกลุ่มใหม่ไม่สามารถเข้าร่วมได้ เนื่องจากต้องเริ่มต้นสร้างความเข้าใจพื้นฐานตั้งแต่ระยะที่ 1

แนวทางแก้ไข อธิบายรูปแบบการอบรม และหากมีความเป็นไปได้ในระยะต่อไปอาจทำเป็นในลักษณะชุมชนนักปฏิบัติเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เกี่ยวกับเทคนิคการฝึกส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติกด้วยเทคนิค DIR/ Floortime

4. ในการอบรมครั้งที่ 4/2553 ผู้เข้ารับการอบรมบางส่วนไม่ได้มาเข้ารับการอบรมทั้งๆ ที่ตอบรับการเข้าร่วมกิจกรรมจากการแจ้งเตือนทางโทรศัพท์

แนวทางแก้ไข - ในการอบรมครั้งที่ 5/2553 ทำหนังสือแจ้งเตือนกำหนดการอบรมไปยังหน่วยงานของผู้เข้ารับการอบรม และให้ผู้เข้ารับการอบรมแจ้งยืนยันการอบรมเป็นลายลักษณ์อักษรผ่านหนังสือราชการ ทำให้ได้ยอดที่แน่นอนและเหตุผลที่ไม่สามารถเข้าร่วมอบรมได้

5. กรณีศึกษาตอนที่ 3 ขอดอนตัวออกจากการเป็นกรณีศึกษา โดยมิได้แจ้งเหตุผล ทั้งนี้ได้โทรประสานทางโทรศัพท์ไม่สามารถติดต่อได้ (ผู้ปกครองขาดการติดต่อจากการมารับบริการจาก ร.พ.จิตเวช นครราชสีมาราชนครินทร์ และทางเจ้าหน้าที่ไม่สามารถติดต่อผู้ปกครองได้เช่นกัน)

แนวทางแก้ไข - ใช้กรณีศึกษาเพียง 5 ราย เนื่องจากในข้อตกลงการเข้าร่วมเป็นกรณีศึกษาสามารถถอนตัวได้โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล ทั้งนี้ไม่ได้เพิ่มกรณีศึกษาเนื่องจากในการอบรมครั้งที่ 4/2553 ผู้ปกครองยืนยันการเข้าร่วมเป็นกรณีศึกษาอยู่แต่วันอบรมไม่ได้มาและทางคณะทำงานไม่สามารถติดต่อได้ ส่วนในครั้งที่ 5/2553 เป็นการอบรมครั้งสุดท้ายจึงไม่ได้เพิ่มกรณีศึกษา เนื่องจากไม่เกิดความต่อเนื่องและผู้เข้ารับการอบรมไม่สามารถเปรียบเทียบพัฒนาการของกรณีศึกษา

ความเหมาะสมของงบประมาณที่สนับสนุน

เหมาะสม

การนำไปใช้ประโยชน์

ผู้เข้ารับการอบรมที่เป็นแพทย์ นักจิตวิทยาคลินิก พยาบาลวิชาชีพ พยาบาลเทคนิค นักกายภาพบำบัดสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้จากการอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงานคลินิกส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติกทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม รวมถึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปกติในคลินิกเด็กดี การให้ความรู้ในการเลี้ยงดูลูก การให้คำปรึกษาครอบครัว การศึกษาวิจัยหรือรายงานผู้ป่วยในเชิงลึกได้

ผู้เข้ารับการอบรมที่เป็นครู ครูการศึกษาพิเศษ สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้จากการอบรมไปใช้ในวางแผนการศึกษารายบุคคล การปรับพฤติกรรม ส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติก รวมถึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปกติในชั้นเรียนได้

ผู้เข้ารับการอบรมที่เป็นผู้ปกครองสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้จากการอบรมไปใช้ในวางแผนส่งเสริมพัฒนาการลูกออทิสติก รวมถึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ส่งเสริมพัฒนาการลูกที่มีพัฒนาการปกติได้

ลงชื่อ

ผู้รับทุน

(นางปาริณี ศกุนตนาค)

8 มิถุนายน 2553

สรุปบทเรียนที่ได้จากการดำเนินโครงการ

สิ่งที่เรียนรู้จากวิทยากร

ความเชี่ยวชาญ ในการอบรมรศ.พญ.กิ่งแก้ว ปาจริย์ อาจารย์เกียรติยง ประวีณวรกุล อาจารย์ฉามรา แก้วมา ที่มาให้ความรู้เป็นผู้นำและเป็นทีมพัฒนาแนวคิดการส่งเสริมพัฒนาการด้วยเทคนิค DIR/ Floortime มาใช้ในกลุ่มเด็กออทิสติกเป็นแห่งแรกในประเทศไทย และมีความสำเร็จในกลุ่มที่ได้ทดลองฝึกด้วยเทคนิคนี้ กลุ่มเด็กที่มีความก้าวหน้ามากแทบไม่มีอาการของออทิสติกหลงเหลืออยู่เลย สามารถใช้ชีวิตได้เช่นเดียวกับเด็กทั่วไป วิทยากรจึงมีความเชี่ยวชาญและสามารถตอบข้อสงสัยต่างๆ ของผู้เข้ารับการอบรมได้เกือบทุกแง่มุม ทำให้ได้เรียนรู้ว่าความมุ่งมั่น ตั้งใจ ในการเรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งอยู่ตลอดเวลา จะก่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในด้านนั้นๆ ได้ในที่สุด

การเรียนรู้ตลอดเวลา ในบางประเด็นที่อาศัยข้อมูลที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เช่น การวิจัยต่างๆ หากวิทยากรตอบไม่ได้ก็รับจะไปศึกษามาให้ ทำให้เห็นประเด็นการเรียนรู้ภายในตัวของวิทยากร ที่มีการเรียนรู้ตลอดเวลา และพูดกับผู้เข้ารับการอบรมเสมอว่า “เรามาเรียนรู้ร่วมกัน” ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเห็นว่าอุปสรรคในการใช้เทคนิคนี้ แม้แต่ตัววิทยากรเองยังพบได้ เราจึงต้องเรียนรู้และฝึกฝนอยู่ตลอดเวลา และไม่กังวลเมื่อทดลองปฏิบัติแล้วไม่สำเร็จ จะได้พยายามต่อไป

บุคลิกภาพ วิทยากรได้ถ่ายทอดบุคลิกของนักบำบัดที่ดีในการใช้เทคนิค DIR/ Floortime ผ่านตัววิทยากรโดยไม่ต้องพูดหรือสอนด้วยวาจา คือ ใจเย็น อดทน รอคอยได้ ควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี อารมณ์ขัน มีความคิดสร้างสรรค์และทำตัวให้เหมือนเด็กที่เราเล่นด้วย ขณะสาธิตวิทยากรจะให้ผู้เข้ารับการอบรมนั่งกับพื้นเป็นวงกลม ซึ่งทำให้บรรยากาศในการอบรมตลอด 5 ครั้งเป็นการเรียนรู้ด้วยความสุข ผ่อนคลาย และมีมิตรภาพต่อกัน

สิ่งที่เรียนรู้จากผู้เข้ารับการอบรม

บุคลิกภาพ ผู้เข้ารับการอบรมมีความแตกต่างกัน มีทั้งแพทย์ ครู ครูการศึกษาพิเศษ นักจิตวิทยาคลินิก นักกายภาพบำบัด พยาบาลวิชาชีพ พยาบาลเทคนิค แต่พบว่าผู้เข้ารับการอบรมที่มีบุคลิกภาพคล้ายตัววิทยากร เด็กที่อยู่ในความดูแลจะมีพัฒนาการที่ก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ

การดูแลเด็กออทิสติกของผู้ปกครอง ในอดีตที่ผ่านมาผู้ปกครองฝากความหวังในตัวผู้อื่นมากกว่าตัวเอง แต่จากการอบรมด้วยเทคนิคนี้ผู้ปกครองเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และเรียนรู้ที่จะพึ่งพาตนเองมากกว่าผู้อื่น นอกจากนี้ยังเกิดการติดต่อกันของกลุ่มผู้ปกครองนอกการอบรมเพื่อแลกเปลี่ยนเทคนิค และติดตามความก้าวหน้าซึ่งกันและกัน

บรรยากาศการอบรม บรรยากาศที่ผ่อนคลาย ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมกล้าที่จะเรียนรู้ โดยการทดลองปฏิบัติ ซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้จริง เกิดผลในการนำไปใช้

การรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่

สถานที่

โรงแรมสบาย

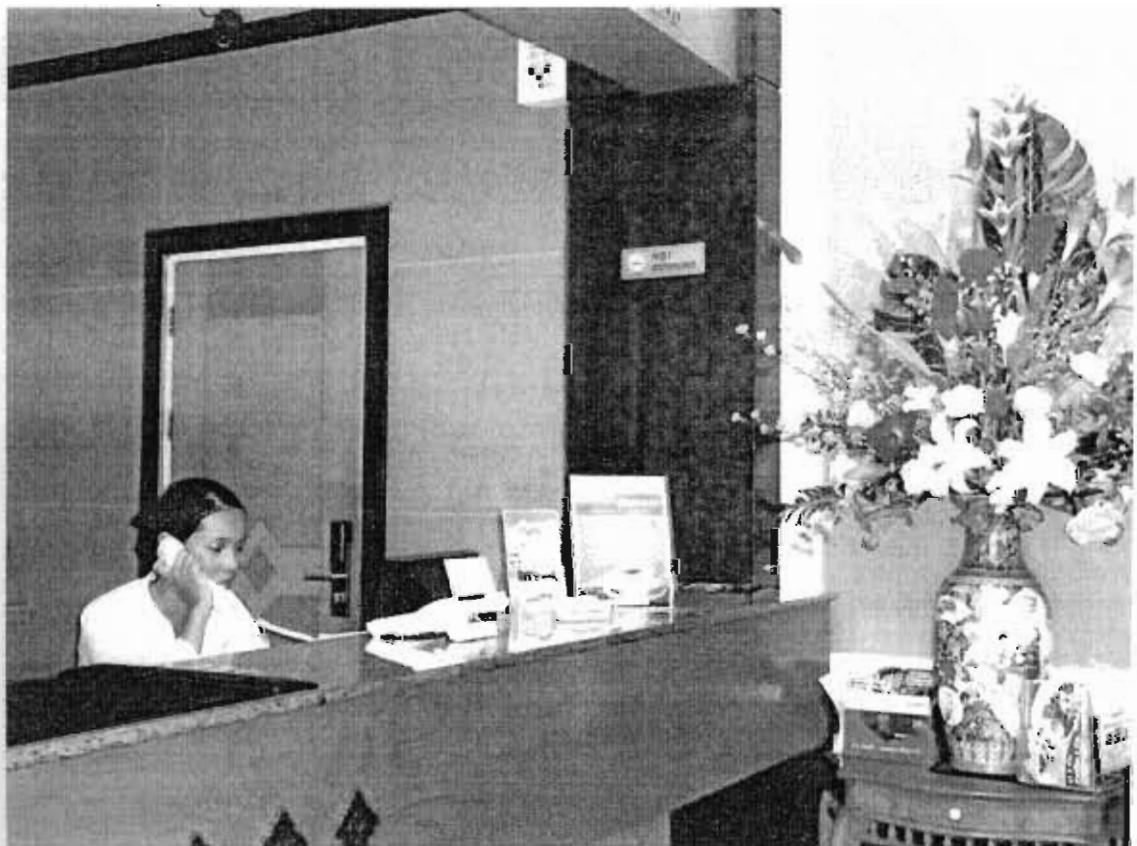
โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมาราชนครินทร์

จ.นครราชสีมา

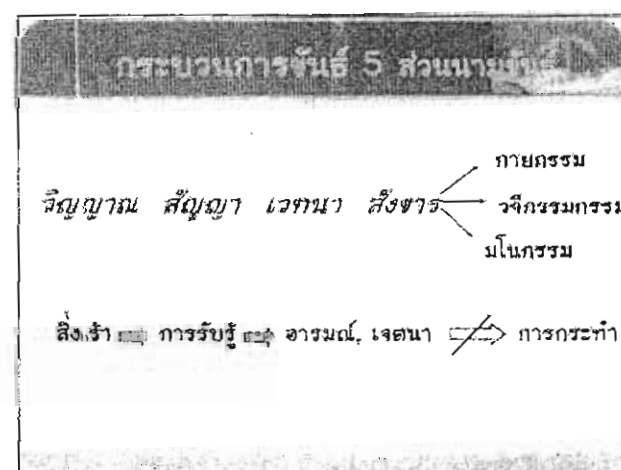
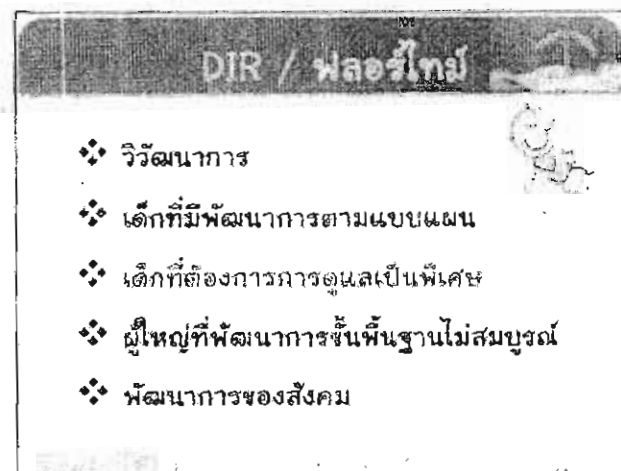
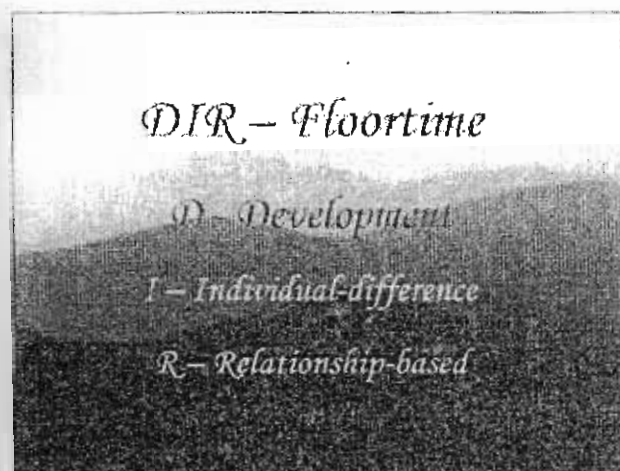
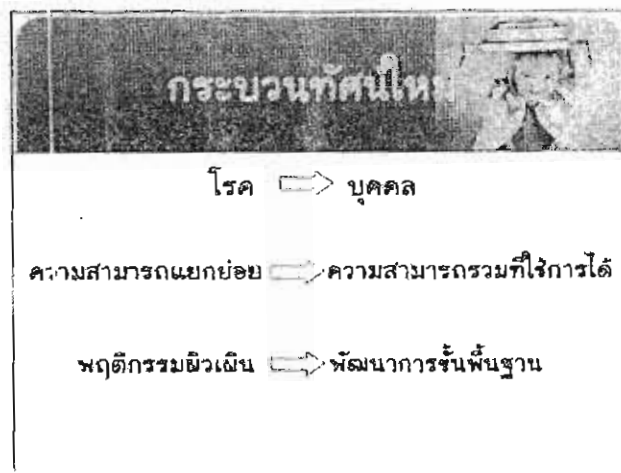

เอกสารประกอบการอบรม

DIR / ฟลอไรท์

- ❖ พัฒนาการจากล่างขึ้นบน
- ❖ เน้นการ "ริเริ่ม" และ "ขับเคลื่อน" จากเด็กเอง
- ❖ เน้น "กระบวนการ" มากกว่า "ผลลัพธ์"

ความเคยชินทั่วไป

- ❖ บอก/ สอน เพื่อให้รู้
- ❖ อธิบาย ให้เข้าใจ
- ❖ เน้นให้จำ และทำให้ถูก

จุดเน้น

โลกภายใน

โลกภายนอก

ความคิด

ความรู้สึก

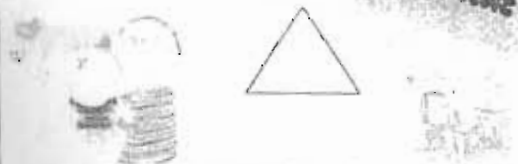
การกระทำ

จุดเน้น

จิตจริง

งานที่ทำได้

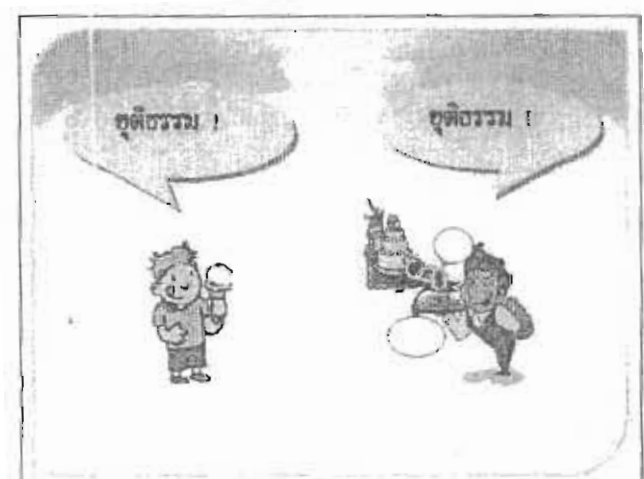
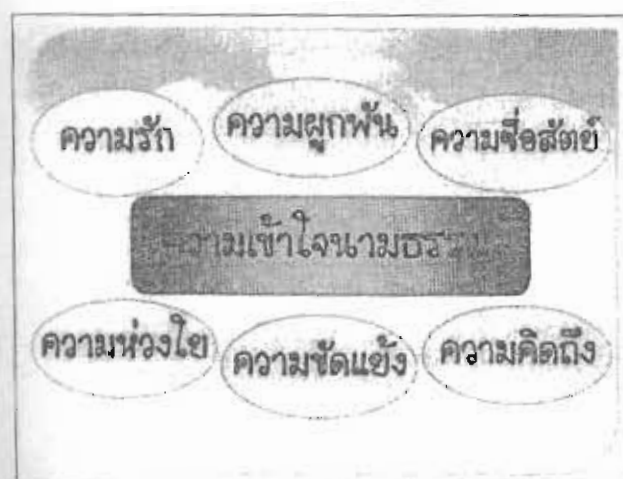
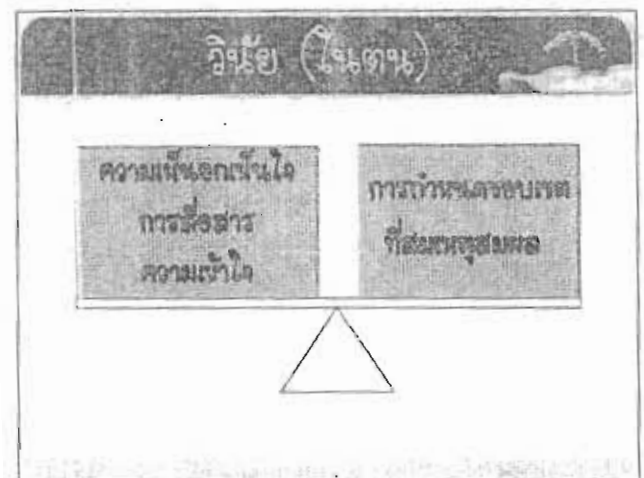
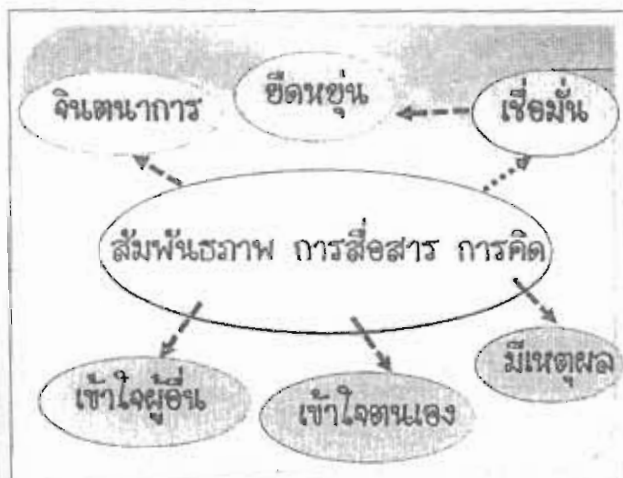

ฝึก "ทำทำ" แบบเด็กปกติ

ฝึก "คิด" แบบเด็กปกติ

ก่อนเป็น “นักเรียน” ต้องเป็น “เด็ก”
 ก่อนมี “ครู” ต้องมี “แม่”
 ก่อนมี “โรงเรียน” ต้องมี “บ้าน”

พัฒนาการรวมที่ใช้การได้

ความสามารถหลักสำหรับการใช้งาน
ซึ่งเกิดจากการรวมกันของความสามารถแยกย่อย

Functional Emotional Development

- ความเข้าใจขั้นระดับไหน เมื่อมีการถอดออก
ก็ทราบคาดการณ์ล่วงหน้า
- ตั้งเป้าหมายการส่งเสริมพัฒนาการ และใช้
เทคนิคให้เหมาะสม

แรกเกิดยังไม่สนใจโลกภายนอก

(ช่วงปรับสภาพภายในร่างกาย การกิน การนอน การขับถ่าย)

ระดับ 1 : 1-3 เดือน เริ่มสนใจ จดจ่อ โลกภายนอก
(รวมทั้งคนใกล้ชิด) หากรู้สึกสบายตัว พอใจ

ขั้นตอนของระดับ 1 สมอง สนใจ

- การแต่งแบบ sensory-motor
- จัดดู ของเล่น ทัศนการณ์ โดยคนใกล้ชิดคอยกระตุ้น
- จัดดู ของเล่น ทัศนการณ์ โดยไม่ต้องกระตุ้น
- การสื่อสารวาจาออกไปกลับมาเก็บ ผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด
- ทำกิจกรรมกับ เด็กที่เล่นสนุก
- ทำกิจกรรมกับ เด็กอื่น ๆ
- ทุกกิจกรรม

สงบ สนใจ จดจ่อ

- ◊ ร่างกายและจิตใจต้องสงบ
- ◊ "งาน" ที่ทำต้องไม่ยากเกินไป

การฟัง การดู การสัมผัสการกลืนน้ำเต้า

ระดับ 2 : 2- 5 เดือน เริ่มผูกพันกับคนใกล้ชิด
หลากหลายอารมณ์

พัฒนาการของระดับ 2 ความรักและความผูกพัน

- คนใกล้ชิด ในอารมณ์ สุขสนุกสนาน
- คนใกล้ชิด ในอารมณ์ หงุดหงิด
- คนใกล้ชิด หลากหลายอารมณ์
- เด็กอื่น ผู้ใหญ่คอยกระตุ้น
- เด็กที่เล่นสนุก
- เด็กอื่น ๆ

เด็กออกสีตัก สนใจจดจ่อ และผูกพันกับคนไม่ได้
เพราะ "ภายใน" ไม่สงบ
หรือ ทรมองไปคนใดคนหนึ่ง (อ่อนไหวมาก)
หรือ ไปคนใดคนหนึ่งแล้วสนใจ (เลือกมาก)
หรือ ความผูกพันกับคนใดคนหนึ่ง ไม่ให้มองคนอื่นไม่ได้

ระดับ 3 : 3-9 เดือน เริ่มการสื่อสาร

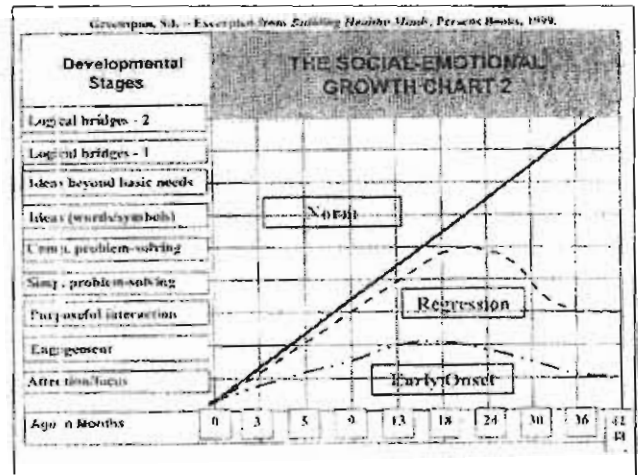
- ตอบสนอง เมื่อคนใกล้ชิดมาเล่นด้วย
- เริ่มสื่อสาร เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการ
- แสดงอารมณ์ ความรู้สึก ทางสีหน้า
- แสดงสีหน้า ทำท่าทาง ได้ติดต่อกับผู้ใหญ่ใกล้ชิด
- แสดงสีหน้า ทำท่าทาง ได้ติดต่อกับเด็กอื่น โดยผู้ใหญ่คอยกระตุ้น
- แสดงสีหน้า ทำท่าทาง ได้ติดต่อกับ เด็กที่เล่นสนุก ได้เอง
- แสดงสีหน้า ทำท่าทาง ได้ติดต่อกับ เด็กอื่น ๆ ได้เอง

ระดับ 4 : 9-18 เดือน ยืนยันและจำแนกอย่าง
ต่อเนื่อง ในการสื่อสาร (ดี)

ระดับ 4 สื่อสารด้วยภาษากาย เพื่อแก้ปัญหา

- ❖ 9-18 เดือน สื่อสารกลับไปกลับมา ด้วยเสียง
สั้นๆ ทำนอง (ถึง 50 รอบ)
- ❖ ความบกพร่องของสมอง (ร่วมกับความเครียด)
ทำให้อึดถอย

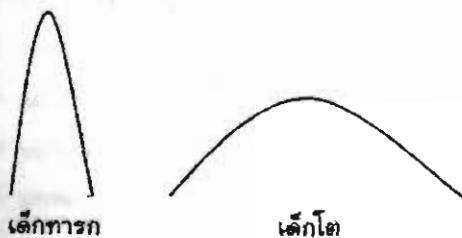
ระดับ 4 สื่อสารด้วยภาษากาย เพื่อแก้ปัญหา

- "อ้าวต๊ะ" จัดเจนขึ้น
- ความคุมอารมณ์
- เข้าใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และพร้อมจะสื่อด้วยสัญลักษณ์
- หากขาดพัฒนาการขั้นนี้ จะหลุดตามบท

ความแรงของอารมณ์

อารมณ์ขึ้น-ลง

ขั้นตอนของระดับ 4 สื่อสารเพื่อแก้ปัญหา

- แสดงอาการ หรือคำพูด บอกความต้องการ
- แก้ปัญหาด้วยตนเอง
- สื่อสาร เพื่อให้ผู้อื่นแก้ปัญหาให้

การเล่นกับเพื่อน

- เริ่มด้วย หนังสือทอโน
- อย่าคาดหวังสูง
- พัฒนาการเล่นอย่างค่อยเป็นค่อยไป
- หา "ส่วนผสม" ที่เหมาะสม

ระดับ 5 สื่อด้วยสัญลักษณ์ (Chestion of Idea)

- 18 - 30 เดือน
- ใช้สัญลักษณ์ในการเล่นสมมุติ ภาษาพูด ทำทาง
รูปทรง
- ใช้ภาษาพูดเพื่อการสื่อสาร

การเล่นของเล่นระดับ 5 สื่อด้วยสัญลักษณ์

- เล่นเลียนแบบชีวิตจริง
- บอกความต้องการ
- สะท้อนโต้ตอบ
- เล่นสมมุติเป็นคู่
- ตอบสนองต่ออารมณ์ ความรู้สึก ของผู้อื่นได้เหมาะสม
- ใช้สื่อแทนตัวเองในการเล่นสมมุติ
- เล่นสมมุติได้หลากหลายอารมณ์

ระดับ 6 การเชื่อมโยงเหตุและผล (Logical thinking)

- 30 - 48 เดือน คิดเป็นภาษา
- เข้าใจเหตุผลว่า ทำไมจึงรู้สึกอย่างนี้ และทำไมจึงทำอย่างนี้
- ทดสอบ (Reality testing)
- เชื่อมโยงความคิดในแต่ละช่วงเวลา ปัจจุบัน อดีต อนาคต

การเล่นของเล่นระดับ 6 การเชื่อมโยง

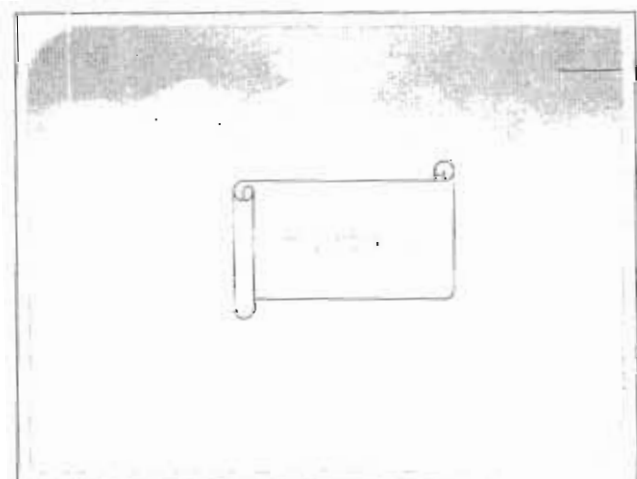
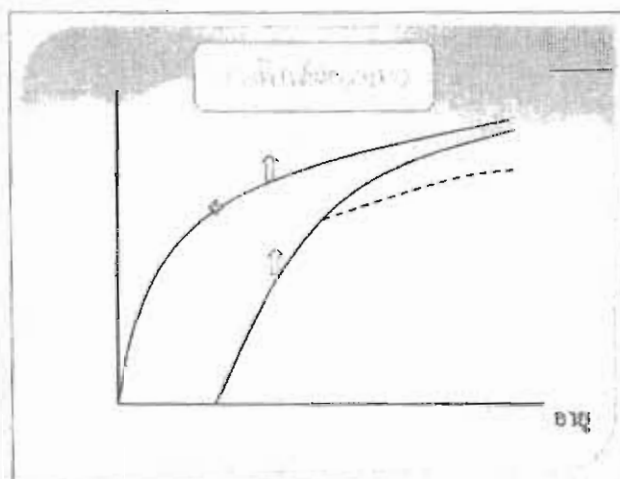
- สอบคำถาม "ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม"
- ได้เสียง ออรอง
- เชื่อมโยง "เหตุ" และ "ผล" อย่างเหมาะสม
- ผสมเนื้อเรื่อง เวลา สถานที่ และปริมาณเข้าไปในการคิด
- บอกเหตุผลของการกระทำและความรู้สึก
- เล่นสมมุติ เป็นเรื่องราว

ปัญหาพัฒนาการ

- Deficit (ไม่ถึงขั้น)
- Constriction (ไม่เต็มขั้น)
ไม่ทุกคน ไม่ทุกอารมณ์
ใช้ไม่ครบทุกความสามารถ
- Instability (ไม่มั่นคง)

พัฒนาการไม่เต็มขั้น		
พัฒนาการ	ความบกพร่องหลัก	อาการแสดงที่พบร่วม
1 สบ จดจ่อ	ไม่สนใจสิ่งแวดล้อม	เดินเรื้อยเปื้อย กระตุกตัวลง
2 มีสีหน้าเศร้า	ไม่สนใจคน หรือเข้าหาคนแบบเด็กปกติ	แฉะแฉะตัว แหว่งตัว
3 สื่อสารกับคนอื่น	ตอบสนองผู้อื่น เป็นบางครั้ง	ไม่มั่นคง ความคุมอารมณ์ไม่ได้
4 ได้ชอบไปกลืนยา หรือความเอออว	ดื้อไม่ทำตาม	หยุดกิจกรรมจากไม่สนใจ

พัฒนาการไม่เต็มขั้น		
พัฒนาการ	ความบกพร่องหลัก	อาการแสดงที่พบร่วม
5 ร้องด้วยสัญญาณ	ไม่พูด หรือพูดตามบท	พูดวนคำ
6 เริ่มใช้ความคิด	ไม่พูด หรือพูดตามบท ร่วมกับพูดอะไรก็ได้	พูดไม่สมเหตุสมผล
7-11 คิดเป็นแนวตรง	มีความคิดยึดติดตายตัว จากความยึดมั่น	หนักแน่นสังคม แฉะอารมณ์ตัวเอง

Relationships (สัมพันธ์ภาพ)

- ความสามารถในการคิด ได้จากการโต้ตอบกับคนอื่น และอารมณ์
- สิ่งที่จำเป็นที่สุดในการเรียนรู้ คือ ความสามารถในการคิด
- ปัจจัยพื้นฐานของการเรียนรู้ คือ พัฒนาการทางสังคมและอารมณ์ที่กระตุ้นให้เกิด กระบวนการคิด

การอ่าน
และการเขียน
และการศึกษา
และการเรียนรู้

**การกระตุ้น
พัฒนาการที่บ้าน
การเลี้ยงดูที่อบอุ่น
และให้รางวัลได้**

สภานครบวรที่มั่นคง ปอดกับ

การบำบัดรักษาแนว DIR/ floortime

- ฟลอไรไทม์
- การแก้ปัญหาเป็นระบบ
(Semi-structure problem solving)
- การบำบัดรักษาอย่างเป็นระบบ

ลักษณะสำคัญของฟลอไรไทม์

- ให้เด็กเป็นผู้นำการเล่นหรือการทำกิจกรรม
- ตรงตามระดับพัฒนาการของเด็ก
- เป็นช่วงเวลาที่เด็กมีความสุข อบอุ่น ไร้กังวล
- พยายามมองหา "ความพอดี" ในการกระตุ้น
ต้องมีความเหมาะสม

คำถาม

- สนใจจดจ่อกับ ของเล่น / คน ?
- มีสัมพันธภาพกับคน ? หลากหลายอารมณ์ ?
- สื่อสาร ด้วยแววตา สีหน้า ท่าทาง ?
- ดื้อ ?
- สื่อสารด้วยคำพูด / เล่นสมมุติ ?
- โต้ตอบ ?

ฟลอไรไทม์ 1-2 ช่วงให้เด็กสร้าง สนใจ ของเล่น และเล่นกับคนอื่น

Sensory- motor play

เปลี่ยนกิจกรรมที่เด็กกำลังทำอยู่ ให้เป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกัน

ตัวอย่างกิจกรรมฟลอไรไทม์ 1-2

- ❖ กระตุ้นตัวเอง เล่นเรือบเปื้อย หยิบแล้ววาง
เมื่อ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕
- ❖ การ "ปิดประตู" ๓๑, ๓๒
- ❖ การรับรู้อารมณ์โกรธ ๓๓ (๑-๕)

มีปฏิสัมพันธ์กันให้ได้ทุกอารมณ์

- สนุก
- โกรธหรือก้าวร้าว
- คับข้องใจ
- เสียใจ
- ตื่นเต้น
- "ปิดตัวเอง" กระทั่งหนี (หลุด)

ฟลอร์ไทม์ 3-4 ช่วยให้ลูกสื่อสารด้วยภาษาการ

พัฒนาการเล่นให้ซับซ้อน อ้อ แกล้งง สร้างอุปสรรค

ตัวอย่างกิจกรรมฟลอร์ไทม์ 3-4

- ❖ การสื่อสารและแกล้งง (พ. 2๓.1)
- ❖ การสื่อสารหลากหลายอารมณ์ (พ. ๓๓.๔ พ. ๓๓.๕ (27.1-29.3) พ. ๓๓.๖)
- ❖ การเริ่มสื่อสารด้วยสัญลักษณ์ (พ. ๓๓.๖ (2.๐๐-๓.๓) พ. ๓๓.๖ (๓.๓-๔.๐))

ความหมายของฟลอร์ไทม์

- กว่าจะเข้าไปในโลกของลูก (ขั้น 2 สัมพันธภาพ) (พ. ๓๓.๖)
- ตั้งเท่านั้นที่ครองโลก (พ. ๓๓.๖)
- เริ่มจะเล่นกันได้ (พ. ๓๓.๖-๓๓.๗)
- แสวงสื่อสารกัน (ระดับ 3-4) (พ. ๓๓.๗)

ถ้าเด็กยังเล่นสมมุติไม่เป็น และ/หรือ
ยังพูดบอกความต้องการของตนเองไม่ได้
ฟลอร์ไทม์ 5 ช่วยให้เด็กสื่อสารด้วยสัญลักษณ์

คุย "เจ๊าะ-แจ๊ะ" (พ. ๓๓.๗-๓๓.๘)

เล่นสมมุติ (พ. ๓๓.๘-๓๓.๙)

การเล่นสมมุติ

- พัฒนาอารมณ์
- พัฒนาภาษา
- พัฒนาความคิด
- แก้ไขข้อบกพร่องทางกาย

ระหว่างเล่นสมมุติ

- * กำกับการแสดง
- * เบี่ยงเบนอารมณ์ของเด็ก
- * เล่นแบบคู่ขนาน
- * ยึดเหยียดข้อมูสให้ทื่อจำ
- * อาย
- * ปกป้อง

อย่า

ถ้าเด็กยังพูดจาไม่ต่อเนื่อง
เปลี่ยนเรื่องปอยหรือ พูดโต้ตอบไม่ได้นาน
ฟลอรีไทม์ 6 กระตุ้นให้เด็กพูดโต้ตอบ
อย่างต่อเนื่อง
ดี้อ และให้ตัวเลือก

FL 1.1 ver 41.20-48.38

การ เรียนรู้ผ่านอารมณ์

- การตอบคำถาม อะไร ทำไม ที่ไหน อย่างไร และทำไม
- การตอบคำถามที่เชื่อมโยงกับอารมณ์และการจัดหมวดหมู่
- การฝึกให้เรียนรู้ทั้งรายละเอียดและภาพรวม
- การฝึกให้เข้าใจเรื่องความสัมพันธ์
- การสอนความรู้พื้นฐานสำหรับการเรียน

เพื่อลูก และทำได้

- เล่นกันแบบไขว่หน้าไขว่หลัง ๑1
- กระตุ้นให้คิด และรอคอย ๑2
- แล้วเราก็เป็นเพื่อนกัน ๑๓

เป้าหมายการส่งเสริมพัฒนาการ

1. สงบ สบายใจ จัดจ่อ เวลาทำกิจกรรมต่าง ๆ
2. ดูกพัฒนาสัมพันธ์กับบุคคลใกล้ชิด
3. แสดงความรู้สึกของตนเอง และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น
4. มั่นใจในตนเอง
5. อธิบายความรู้สึกและความต้องการของตนเอง
6. รู้จักเหตุผลและผล

ความก้าวหน้าของฟลอรีไทม์

มองด้านบวก

สงบ กระตุ้นตัวเองปอยลง

ดูกพัฒนาสัมพันธ์

รู้จักแสดงอารมณ์

ยืนยันเจตจำนง ตัวตนชัดเจน

แสดงความโกรธเป็นการกระทำ

แสดงความโกรธเป็นคำพูด

ก้าวข้ามมองด้านลบ

ความวิสัยทัศน์ระหว่างพัฒนาการ

- ❖ กลัวคนแปลกหน้า
- ❖ กลัวการพลัดพราก
- ❖ กลัวการบาดเจ็บ
- ❖ กลัวอารมณ์ด้านลบ - โกรธ, เสียใจ, อิจฉา,
การแค้น ความก้าวร้าวในจินตนาการ

พัฒนาการด้านอารมณ์โกรธ

1. ก่อนพฤติกรรม
2. พฤติกรรม

พัฒนาการด้านอารมณ์โกรธ

3. จินตนาการ
4. สัญลักษณ์

พัฒนาการด้านอารมณ์

สัญญาณ

บอกความตั้งใจที่จะทำ

บอกอาการทางกาย

บอกท่าทาง

บอกความรู้สึก

บอกอารมณ์ตรง ๆ

ตามดูรู้ทันกาย

ตามดูรู้ทันแวทนา

ตามดูรู้ทันจิต

ตามดูรู้ทันอารมณ์

ฟลอร์ไทม์เหมาะกับใครบ้าง

ศรัทธา

វិវិធី

तहाँ

สมาธิ

បិណ្ឌស្វា

အိတ်ကလေးများ

๒๓.๖๕๕๕

ବିଶେଷକରି

ห้องช่างกลึง

คาวบอยวิงสูง

1. สมอง ส่วนใด จัดข้อ
2. สัมพันธภาพ
3. วัช-ส่ง ภาษาภาษาได้แบบง่าย จัดเจน
4. สุนัขปัญหา
5. วัชรู้ความของของของของ
6. เข้าใจเหตุผล แบบตรงไปตรงมา
7. หมั่นฝึก ปิหลายเหลือ ทั้งแง่ผล มีหลายผล
8. โภกานี้มีลิเกา

គិច្ចវិប

๖ ปกติ กับ ไม่ปกติ

* สำนึก, ผูกพัน, ระเบียบ, สักการะ, สำนึก, ความจำ

ลงมือทำ

- วิธี ถูกต้อง
- ความแรง พอดี
- ความถี่ พอเพียง

เมื่อเด็กโตขึ้น

- คิดแบบหลากหลายเหตุผล
- คิดแบบโลกนี้มีสี่เทา
- คิดสะท้อนตัวตน

อชทีสจิม กับ แอสเพอร์เจอร์

Autism VS Asperger's syndrome

ความสามารถพิเศษ

(Splinter skill)

ความแตกต่างของเด็กแต่ละคน

I = individual-difference

การแก้ไขการทำงานของระบบประสาท
รับความรู้สึกและสั่งการกล้ามเนื้อ

ลักษณะการทำงานของระบบประสาท

- ❖ การตอบสนองต่อสิ่งเร้า: สัมผัส, การเคลื่อนไหว, การทรงตัว, หู, ตา, อารมณ์
- ❖ การตีความสิ่งเร้า: เสียงที่ได้ยิน, ภาพที่มองเห็น
- ❖ การวางแผนสั่งการกล้ามเนื้อ

การจำแนกเด็ก

- ❖ ไหวความรู้สึกมากกว่าปกติ หันเห่ง่าย
- ❖ ไหวความรู้สึกมากกว่าปกติ หลีกเลียง
- ❖ เฉื่อยกว่าปกติ แยกตัว
- ❖ เฉื่อยกว่าปกติ กระตือรือร้น หันเห่ง่าย

เด็กความรู้สึกไวกว่าปกติ

- ☐ **ทนสิ่งเร้าได้จำกัด**
 - มีเส้นไจรายละเอียด เป็นการเลือก หรือคัดการรับรู้บางส่วน
 - ทนรับรู้และแสดงออกทางอารมณ์ได้จำกัด มีกหมั่นหรือปิดรับการรับรู้
 - มักจะหมั่นตัว หรือขี้กังวล
 - ชอบเจตความสนใจในคน ไม่ยืดหยุ่น เพื่อให้คาดเดา หรือกำหนดระเบียบของสิ่งเร้าได้

เด็กเฉื่อย

☐ ไม่สนใจสิ่งใดนาน แสงสว่างถึงเรา

- เฉื่อยชา แต่จะสนใจขึ้นเมื่อมีการกระตุ้นในหู
- เรื่อยเปื่อย ไร้จุดหมาย
- มักกระตุ้นตัวเองโดยการหมุนตัว

ออทิสติก สเปกตรัม

☐ เด็กที่สนใจเฉพาะ จะสนใจในเด็กเฉื่อย

- เด็กที่มีพฤติกรรมและการกระตุ้นตัวเอง ไม่ได้เป็นเด็กเฉื่อยเสมอไป
- มักมีการรับรู้แบบผสม
- อาจตอบสนองต่อสิ่งเร้าเดียวกัน แตกต่างกันตามรายละเอียด
- เปลี่ยนแปลงตามเวลา
- บางรายมีการรับรู้บิดเบือนไป

การประเมิน

- นักบำบัดวิชาชีพ ได้แก่ นักแก้ไขการพูด นักกิจกรรมบำบัด
- ผู้ปกครองประเมินเอง โดยใช้แบบสอบถาม และ/หรือ การสังเกต

ปัญหาการรับสัมผัส

- ไม่ชอบให้น้ำเปียกกับหน้าหรือมือ ไม่ชอบสระผม
- ชอบบ่นเมื่อมีคนมาชนหรือเปิด หรือ ชอบเบียดคนอื่น
- ไม่ชอบอาหารที่กรอบหรือเหนียว กินยาก
- เลือกสวมเสื้อผ้ามาก ระบายความร้อนได้ หรือชอบเสื้อคับ
- ชอบสวมเสื้อผ้าเนื้อเย็นเกินไป หรือชอบเสื้อขนยาว
- ตบชนองกับความเจ็บปวดมากหรือน้อยเกินไป
- ชอบแยกตัวจากกลุ่ม

ปัญหาการเคลื่อนไหว

- ชอบ หรือไม่ชอบ เครื่องเล่นบางอย่าง หรือเทศกาล มากกว่าปกติ
- ชอบ หรือไม่ชอบ สัตว์กวาง กระโดด
- กลัวที่สูง สัมผัส
- ชอบเคลื่อนไหวแต่ไม่ชอบให้ใครมากระตุ้นหรือจับ
- ไม่ชอบการเคลื่อนไหวที่ใหม่ ๆ ไม่อยากลอง
- เมาเมา เมาเมา เมาเมา เมาเมา

ปัญหาจากระบบสั่งการกล้ามเนื้อ

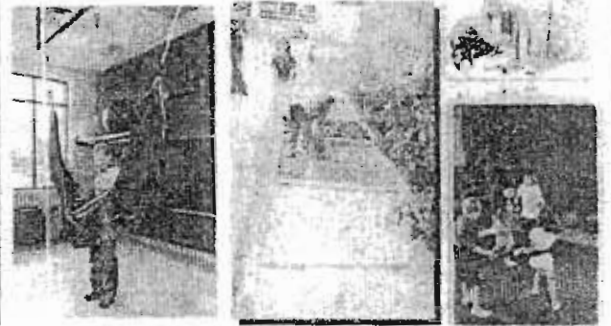
- ทำงานที่ต้องใช้ 2 มือพร้อมกัน หรือรับบอล 2 มือ ไม่ได้
- ทำกิจกรรมบางอย่างไม่ได้ แต่ตัวเองลำบาก เมื่อหลุดมือ
- หลีกเลี่ยงกิจกรรมใหม่ ๆ การเดินไม่จับข้อเท้า ไม่ยืดหยุ่น
- ทำงานละเอียดไม่ได้ดี จับสิ่งของหลวม หรือแน่นเกินไป
- จุ่มจุ่ม รนบ่อ
- ใจกล้าน้อยเกินไป เช่น จีจายาน กระโดด 2 ขา ได้ไม่ดี
- นั่งหลังค่อม ชอบ "เฉื่อย"
- ไม่ชอบเล่นกับเพื่อน ชอบอยู่คนเดียว

การประยุกต์ใช้ S M I ในชีวิตประจำวัน

- ❖ นำสิ่งเราที่เด็กชอบ มาช่วยส่งเสริมพัฒนาการ
- ❖ นำสิ่งเราที่เด็กไม่ชอบ มาฝึกให้เคยชิน

- ๖ นำสิ่งเร้าที่เด็กไม่ชอบ มาฝึกให้เคยชิน

SENSORY INTEGRATION, SI

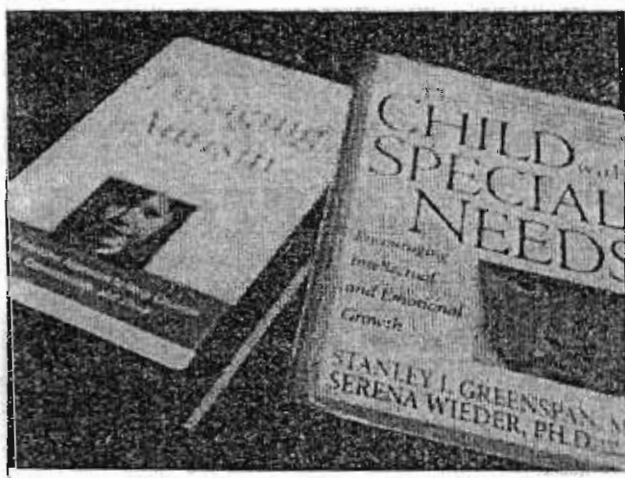
SI ผ่านการงาน

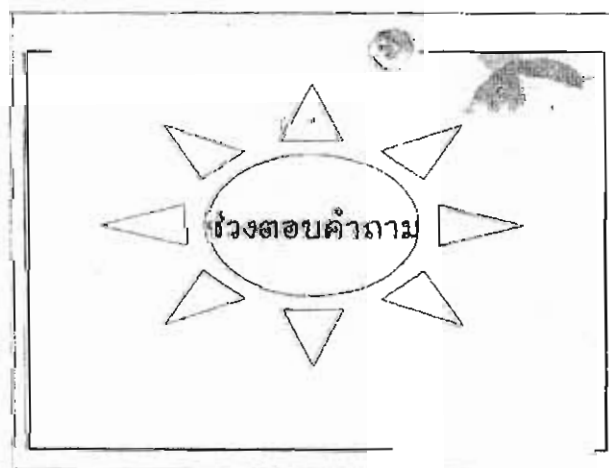
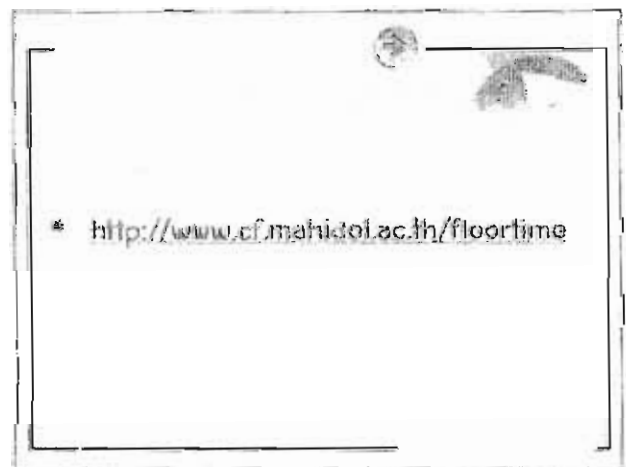
SI ผ่านการงาน

SI ผ่านการเล่น

SI ผ่านการเล่น

แบบสอบถามความตึงเครียดในการเลี้ยงดูเด็ก

รหัส.....ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวข้องเป็น.....

แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 36 ข้อ โปรดวงกลมล้อมรอบความเห็นของท่านในแต่ละกรณี ดังนี้ (กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ)

1. ฉันมักจะรู้สึกว่าการจัดการเรื่องต่าง ๆ ใต้ไม่ดี
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
2. ฉันมักจะยอมแพ้ที่จะตอบสนองให้เพียงพอต่อความต้องการของลูก ทั้ง ๆ ที่เคยคิดว่าจะทำได้
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
3. ฉันมักจะรู้สึกว่าตัวเองถูกผูกติดกับภาระหน้าที่ในความเป็นพ่อแม่
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
4. ตั้งแต่มีลูกคนนี้ ฉันไม่สามารถทำอะไรแปลก ๆ ใหม่ ๆ ในชีวิตเลยได้เลย
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
5. ตั้งแต่มีลูกคนนี้ ฉันแทบไม่ได้ทำอะไรที่ฉันอยากจะทำได้เลย
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
6. ฉันรู้สึกไม่เป็นสุข ในการเลือกซื้อเสื้อผ้าให้ตัวเอง
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
7. ในโลกนี้ มีเรื่องไม่กี่เรื่องที่รบกวนฉันชีวิตฉัน
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
8. การมีลูก ทำให้ฉันมีปัญหาในการมีชีวิตคู่มากกว่าที่ฉันเคยคิดไว้
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
9. ฉันรู้สึกโดดเดี่ยว และขาดเพื่อน
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

10. เมื่อฉันไปงานสังสรรค์ ฉันมักจะคิดว่าตัวเองจะไม่สนุก
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
11. ฉันไม่ค่อยสนใจผู้คน เท่าที่เคย
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
12. ฉันไม่ค่อยมีความสุขกับอะไร เหมือนอย่างเคย
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
13. ลูกของฉันแทบจะไม่เคยทำอะไรให้ฉันรู้สึกดี ๆ เลย
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
14. ส่วนใหญ่ ฉันรู้สึกว่าลูกชอบฉันและอยากจะทำอะไรกับฉัน
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
15. ลูกของฉันยืมให้ฉันน้อยกว่าที่ฉันคาดหวัง
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
16. เมื่อฉันทำอะไรให้ลูก ฉันรู้สึกว่าลูกไม่ค่อยชื่นชมกับความพยายามของฉันมากนัก
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
17. ขณะที่เล่น ลูกของฉันไม่ค่อยยิ้มหรือหัวเราะ
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
18. ดูเหมือนว่า ลูกของฉันเรียนรู้ได้ไม่เร็วเท่ากับเด็กอื่น ๆ
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
19. ดูเหมือนว่า ลูกของฉันยิ้มน้อยกว่าเด็กอื่น ๆ
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
20. ลูกของฉันทำอะไรได้ไม่มากเท่าที่ฉันคาดหวัง
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

21. ลูกของฉันใช้เวลาและค่อนข้างลำบากกว่าจะคุ้นเคยกับสิ่งใหม่ ๆ
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
22. ฉันรู้สึกตัวเอง.....
ก. เป็น พ่อ (แม่) ที่ดีมาก
ข. เป็น พ่อ (แม่) ที่ดีกว่าพ่อแม่ทั่วไป
ค. เป็น พ่อ (แม่) ธรรมดา
ง. มีความยากลำบากในการเป็น พ่อ (แม่)
จ. เป็น พ่อ (แม่) ที่ไม่ดีเลย
23. ฉันคิดว่าฉันน่าจะรู้สึกอบอุ่นและใกล้ชิดกับลูกมากที่เป็นอยู่ และความคิดนี้รบกวนจิตใจของฉัน
อย่างมาก
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
24. บางครั้งลูกตั้งใจแกล้งและดื้อกับฉัน
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
25. ดูเหมือนว่า ลูกของฉันร้องไห้งอแงบ่อยกว่าเด็กอื่น ๆ
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
26. ลูกของฉันมักจะอารมณ์ไม่ดีตอนตื่นนอน
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
27. ฉันรู้สึกว่าลูกของฉันหงุดหงิดง่าย และขี้โมโห
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
28. ลูกของฉันทำบางสิ่งบางอย่างที่รบกวนจิตใจของฉันอย่างมาก
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
29. หากลูกของฉันไม่ชอบสิ่งใด เขาก็มีปฏิกิริยาโต้ตอบอย่างรุนแรง
ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

30. ลูกของฉันหงุดหงิดง่าย แม้ในเรื่องเล็กน้อย

ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

31. การกินการนอนของลูก เป็นเรื่องยากกว่าที่ฉันเคยคิดไว้

ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

32. ฉันรู้สึกว่าการที่จะให้ลูกทำอะไร หรือหยุดทำอะไรนั้น เป็นเรื่องที่.....

ก. ยากกว่าที่ฉันคาดไว้มาก

ข. ค่อนข้างยากกว่าที่คิด

ค. ยากพอ ๆ กับที่คิดไว้

ง. ค่อนข้างง่ายกว่าที่คิด

จ. ง่ายกว่าที่ฉันคาดไว้มาก

33. จำนวนพฤติกรรมของลูกที่รบกวนฉัน เช่น พุดไม่ฟัง ชน ร้องไห้ โวยวาย พุดแทรก ชอบใช้

กำลัง เท่ากับ

ก. 1 – 3

ข. 4 – 6

ค. 6 – 7

ง. 8 – 9

จ. 10 +

34. มีบางสิ่งบางอย่างที่ลูกของฉันทำ และรบกวนฉันอย่างมากจริง ๆ

ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

35. ลูกเปลี่ยนไปมีปัญหามากกว่าที่ฉันเคยคิดไว้

ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

36. ลูกของฉันเรียกร้องมากกว่าเด็กอื่น ๆ

ก. เห็นด้วยอย่างมาก ข. เห็นด้วย ค. ไม่แน่ใจ ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

แบบสอบถามพัฒนาการด้านสื่ออารมณ์และสติปัญญาของเด็ก

โดย จาคอบ กรีนสแปน และสแตนลีย์ กรีนสแปน

รหัส.....ผู้ประเมินเกี่ยวข้องกับ.....วันที่ประเมิน.....

ต่อไปนี้เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านอารมณ์และสติปัญญาของเด็ก ให้ผู้ประเมินให้คะแนน 0 - 7 คะแนน คะแนนที่ไม่มีคำอธิบาย หมายถึงลักษณะของเด็กที่อยู่ระหว่างคะแนนบนและล่างของตัวเลขนั้น กรุณาเลือกให้ใกล้เคียงกับช่วงที่ดีที่สุดของเด็ก ในช่วง 1 - 2 สัปดาห์ก่อนการประเมิน

1 A เด็กสงบ จดจ่อ และสามารถทำกิจกรรมที่ทำเป็นประจำที่บ้านหรือที่โรงเรียน ได้เหมาะสมกับวัย เมื่อเขาทำกิจกรรมที่เขาอยากทำ (เด็กทารกจ้องมองหน้าแม่ เด็กวัยอนุบาลนั่งเล่นของเล่น)

- 1 - ไม่เคยเลย
- 2
- 3 - นาน ๆ ครั้ง
- 4
- 5 - บางครั้ง
- 6
- 7 - เป็นส่วนใหญ่

1 B เด็กสงบ จดจ่อ และสามารถทำกิจกรรมที่ทำเป็นประจำที่บ้านหรือที่โรงเรียน ได้เหมาะสมกับวัย เมื่อเขาทำกิจกรรมที่คนอื่นบอกให้ทำ

- 1 - ไม่เคยเลย
- 2
- 3 - นาน ๆ ครั้ง
- 4
- 5 - บางครั้ง
- 6
- 7 - เป็นส่วนใหญ่

2 A เด็กรู้สึกหงุดหงิด ทนไม่ไหว หรือรู้สึกลำบาก เด็กมักจะ.....

- 1 - หลบเสียง หรือพีกพึงกับใครก็ได้ที่อยู่ใกล้ ๆ ในขณะนั้น
- 2
- 3 - มองหาผู้ที่คุ้นเคย แต่เข้าหาแบบผิวเผิน และเรียกร้องเอาบางอย่าง
- 4
- 5 - มองหาผู้ที่คุ้นเคย แต่ถ้าทนไม่ไหวจริง ๆ บางครั้งใช้วิธีไม่สนใจใคร หรือแยกตัว
- 6
- 7 - มองหาผู้ที่คุ้นเคยให้ปลอบโยนทุกครั้ง

2 B ในภาวะปกติ เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คุ้นเคยในลักษณะ.....

- 1 - ไม่สนใจ เป็นชา
- 2
- 3 - อบอุ่น เฉพาะเวลาที่ต้องการอะไรบางอย่าง
- 4
- 5 - บางครั้งอบอุ่น และเป็นห่วงเป็นใย แต่มักจะเปลี่ยนไปอย่างกะทันหัน
- 6
- 7 - อบอุ่น และเป็นห่วงเป็นใยเกือบตลอดเวลา

3. เมื่อท่านเข้าไปเล่นหรือคลุกคลีใกล้ชิดกับเด็ก และท่านส่งเสียง แสดงสีหน้า และท่าทางเพื่อสื่อสารกับเขา เด็กมักจะ.....

- 1 - ไม่สนใจ ไม่ตอบสนอง
- 2 - ตอบสนอง หากท่านตั้งใจกระตุ้นซ้ำ ๆ อบอุ่น
- 3
- 4 - ยิ้มตอบ แต่บางครั้งดุจ ๆ สับสน
- 5 - ยิ้มตอบ เข้าใจการแสดงออกของท่าน แต่ไม่ค่อยสื่อสารอารมณ์ของตนเอง
- 6
- 7 - ยิ้มตอบ เข้าใจการแสดงออกของท่าน และสื่อสารอารมณ์ตนเองได้อย่างหลากหลาย

4 A เมื่อท่านเข้าไปเล่นหรือมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก เด็กมักจะ.....

- 1 - ไม่สามารถโต้ตอบ (แสดงสีหน้า ท่าทางหรือส่งเสียง) กลับไปกลับมากับท่านได้
- 2
- 3 - ได้ตอบกลับไปกลับมาได้ช่วงสั้น ๆ ราว 20 - 30 วินาที
- 4
- 5 - บางครั้งสามารถโต้ตอบกลับไปกลับมได้นาน 5 - 10 นาที (ด้วยสีหน้าท่าทาง เล่นกัน หรือ พูดคุยกัน)
- 6
- 7 - ส่วนใหญ่เด็กสามารถโต้ตอบกลับไปกลับมได้ต่อเนื่องยาวนาน

4 B เมื่อเด็กต้องการให้ท่านทำอะไรให้เขาลักษณะหนึ่ง เด็กสามารถใช้คำพูด และหรือท่าทาง

- 1 - เด็กแทบจะไม่เคยสื่อให้ท่านทราบถึงความต้องการของเขาได้เลย
- 2
- 3 - มีบางเวลา ที่เด็กพอสื่อให้ทราบถึงความต้องการของตนเองได้ แต่มักจะหงุดหงิด หรือเลิกเล่นความตั้งใจไปง่าย ๆ
- 4
- 5 - พยายามสื่อให้ทราบถึงความต้องการของตนเอง ด้วยท่าทางหรือคำพูดซ้ำ ๆ กัน
- 6
- 7 - พยายามสื่อให้ทราบถึงความต้องการของตนเอง โดยปรับเปลี่ยนคำพูดหรือวิธี เพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการนั้น

5 A เมื่อเด็กหงุดหงิด หรือมีอาการบางอย่าง และท่านถามว่าเขารู้สึกอย่างไร เขาจะ.....

- 1 - เด็กไม่ตอบ และอาจแสดงท่าทาง ๑
- 2
- 3 - ไม่สามารถจะบอกเป็นคำพูดได้ ยังคงแสดงออกทางท่าทาง เช่น หงุดหงิด นัวเนีย หรือตี้นัด
- 4
- 5 - บอกอารมณ์และความรู้สึกบางอย่างของตัวเองได้ เช่น ดีใจ ไม่ชอบ แต่ไม่สามารถบอกอารมณ์อื่น ๆ ได้ หรือไม่สามารถบอกเมื่ออารมณ์นั้นรุนแรงมาก ๆ
- 7- บอกอารมณ์และความรู้สึกของตัวเองได้หลากหลาย เช่น ดีใจ โกรธ เสียใจ ถึงแม้ว่าอารมณ์นั้น ๆ จะรุนแรงมาก

5 B ในขณะที่เล่น เด็กจะ.....

- 1 - เด็กเล่นสมมุติไม่ได้เลย แม้ว่าจะเป็นการเล่นสมมุติแบบตรงไปตรงมา เช่น จับรถของเล่นให้เล่นไปจอดหน้าบ้านของเล่น
- 2
- 3 - เล่นสมมุติจากสิ่ง ๆ แต่ไม่ได้แสดงถึงแรงจูงใจ อารมณ์ และเรื่องราวที่ชัดเจน เช่น จับตุ๊กตารูปคนขึ้นไถ่บนรถของเล่น
- 4
- 5 - บางครั้งสร้างสรรค์การสมมุติที่มีเรื่องราวซึ่งแสดงถึงแรงจูงใจและอารมณ์
- 6
- 7 - ส่วนใหญ่จะสร้างสรรค์การสมมุติที่มีเรื่องราวซึ่งแสดงถึงแรงจูงใจและอารมณ์ได้

6. เมื่อเด็กรู้สึกมีอาการบางอย่างต่อท่าน เขาจะ.....

- 1 - บอกไม่ได้ว่ารู้สึกอย่างไร และทำไม่รู้สึกอย่างนั้น
- 2
- 3 - บอกได้บ้างว่ารู้สึกอย่างไร แต่มักจะคิดว่าเป็นสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุด
- 4 - บอกได้บ้างว่ารู้สึกอย่างไร แต่บอกสาเหตุได้ไม่แน่นอน เข้าใจยาก ท่านต้องคาดเดาเอาบ้าง
- 5 - อธิบายสาเหตุได้ชัดเจนเฉพาะบางอารมณ์ เช่น มีความสุข ส่วนอารมณ์โกรธ และหงุดหงิด ยังบอกเหตุผลไม่ได้
- 6 - บอกสาเหตุของอารมณ์ได้ชัดเจนระดับหนึ่ง
- 7 - บอกสาเหตุของอารมณ์ได้ชัดเจน ถึงแม้ว่าอารมณ์นั้นจะรุนแรง

ให้ทำข้อต่อไป ถ้าคำตอบในข้อ 6 ได้ 5 มากกว่าหรือเท่ากับคะแนน

7. เด็กเข้าใจว่าพฤติกรรมหนึ่ง ๆ ของคน อาจเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น เข้าใจว่าการที่เพื่อนคนหนึ่งแสดงอาการก้าวร้าวกับเขานั้น อาจเกิดจากเขามีเรื่องโกรธคนที่บ้าน หรือมีเรื่องหงุดหงิดที่โรงเรียน กล่าวคือแทนที่จะสรุปทันทีว่าเป็นเพราะเพื่อนทำไปเพราะไม่ชอบเขา เด็กคิดถึงความเป็นไปได้อื่น ๆ ด้วย

- 1 - เด็กมักจะคิดถึงแง่มุมสุด ๆ เสมอ ๆ เช่น เขาเกลียดผม (หนู)
- 2 -
- 3 - ถ้ามีผู้ชี้แนะถึงเหตุผลต่าง ๆ ที่อาจจะเป็นไปได้ เด็กจะเริ่มพิจารณาความเป็นไปได้อื่น ๆ
- 4 -
- 5 - บางเวลา เด็กคิดถึงเหตุผลและความเป็นไปได้ต่าง ๆ ได้ด้วยตัวเอง
- 6 -
- 7 - เด็กคิดถึงเหตุผลและความเป็นไปได้ต่าง ๆ ได้ด้วยตัวเองเป็นส่วนใหญ่

ให้ทำข้อต่อไป ถ้าคำตอบในข้อ 7 ได้ 5 มากกว่าหรือเท่ากับคะแนน

8. เด็กสามารถบอกระดับความรู้สึกต่าง ๆ ในแต่ละสถานการณ์ได้ เช่น เมื่อมีประสบการณ์ใหม่ ๆ เด็กบอกได้ว่ารู้สึกอย่างไร มากน้อยแค่ไหน เพราะอะไร นอกจากความรู้สึกนั้น ๆ แล้ว ยังรู้สึกอย่างไรอีก

- 1 - ยังไม่สามารถบอกระดับของความรู้สึกต่าง ๆ ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ
 - 2 -
 - 3 - ถ้ามีผู้ชี้แนะ บางครั้งเด็กสามารถบอกระดับของความรู้สึกต่าง ๆ ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ได้
 - 4 -
 - 5 - บางเวลา เด็กสามารถบอกระดับของความรู้สึกต่าง ๆ ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ได้ได้ด้วยตัวเอง
 - 6 -
 - 7 - ส่วนใหญ่ เด็กจะสามารถบอกระดับของความรู้สึกต่าง ๆ ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ได้ด้วยตัวเอง
-

แบบประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์: Functional Emotional Development

ตามขั้นตอนย่อยของพัฒนาการ "ที่ใช้การได้" 6 ระดับ

ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องท้ายหัวข้อให้ครบทุกข้อ กรุณาตอบให้ตรงกับลักษณะของเด็กในช่วง 6 เดือน

ชื่อเด็ก _____ เพศ () ชาย () หญิง วันเดือนปีเกิด _____

เนื้อหา	/...../.....	/...../.....	/...../.....	/...../.....
ขั้นตอนย่อยพัฒนาการระดับที่ 1 ได้แก่				
1. จักกะจี้ ปู่ได้ จับมือแล้วกระโดดด้วยกัน				
2. สนใจและจดจ่อกับวัตถุ ของเล่น หรือเหตุการณ์รอบข้าง โดยผู้ใกล้ชิดเป็นคนคอยกระตุ้น				
3. สนใจและจดจ่อกับวัตถุ ของเล่น หรือเหตุการณ์รอบข้างโดยไม่ต้องมีคนอื่นคอยกระตุ้น				
4. สนใจและจดจ่อในการสื่อสารกลับไปมากกับผู้ใหญ่ใกล้ชิด				
5. สนใจและจดจ่อในการทำกิจกรรมกับเด็กวัยใกล้เคียงกัน				
6. สนใจและจดจ่อในการทำกิจกรรมกับกลุ่มเด็กวัยใกล้เคียงกัน				
7. สนใจและจดจ่อได้ในทุกสถานการณ์				
ขั้นตอนย่อยพัฒนาการระดับที่ 2 ได้แก่				
1. มีสัมพันธภาพกับคนใกล้ชิดในการเล่นที่สนุกสนาน				
2. มีสัมพันธภาพกับคนที่เล่นสนุกได้ต่อเนื่องยาวนาน				
3. มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น ได้ถึงแม้ว่าเด็กจะรู้สึกหงุดหงิด				
4. มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น โดยการสื่อสารโต้ตอบกลับไป-มาได้ต่อเนื่อง				
5. มีสัมพันธภาพกับผู้อื่นในอารมณ์ที่หลากหลาย เช่นกลัวตกใจอิจฉา				
6. มีสัมพันธภาพกับเด็กวัยใกล้เคียงกัน โดยผู้ใหญ่เป็นผู้ชี้ชวน				
7. มีสัมพันธภาพกับเด็กวัยใกล้เคียงกันได้เอง				
ขั้นตอนย่อยพัฒนาการระดับที่ 3 ได้แก่				
1. เด็กเป็นฝ่ายตอบสนองเมื่อผู้ใกล้ชิดเล่นด้วยเช่นยิ้มตอบเมื่อพ่อแม่จะเอื้อม				
2. เด็กเป็นฝ่ายเริ่มสื่อสาร เมื่ออยากได้สิ่งที่ต้องการ เช่น ค้างมือพ่อ				
3. มีการโต้ตอบกลับไปกลับมาในการเล่น/กิจกรรมที่เด็กสนใจอย่างมาก				
4. เด็กจะเริ่มแสดงอารมณ์และความรู้สึกทางสีหน้า				
5. มีการโต้ตอบกลับไปกลับมาในอารมณ์ต่างๆ				
6. มีการโต้ตอบทางสีหน้าท่าทางกับเด็กอื่น โดยมีผู้ใหญ่ช่วยกระตุ้น				
7. มีการโต้ตอบทางสีหน้าท่าทางกับเด็กที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี				
8. มีการโต้ตอบทางสีหน้าท่าทางกับเด็กอื่นๆได้เอง				

เนื้อหา	/...../.....	/...../.....	/...../.....	/...../.....
ขั้นตอนย่อยพัฒนาการระดับที่ 4 ได้แก่				
1. เด็กสามารถใช้กริยาอาการหรือคำเพื่อสื่อสารให้ได้สิ่งที่ต้องการ				
2. เด็กสามารถวางแผนการทำงานของกล้ามเนื้อได้หลายขั้นตอน เช่น ลากเก้าอี้มาที่หน้าตู้กับข้าว ปีนขึ้นไปหยิบขวดใส่ขนมลงมา เปิดฝาหยิบขนมออกมา แล้วหันมามองหน้าแม่เป็นต้น				
3. เด็กสามารถวางแผนการทำงานของกล้ามเนื้อ เพื่อให้ผู้ใกล้ชิดทำสิ่งที่เขาต้องการ เช่น หยิบรถของเล่น แล้วไปดึงมือพ่อ พาไปที่แขวนกุญแจ				
ขั้นตอนย่อยพัฒนาการระดับที่ 5 ได้แก่				
1. เด็กเล่นสมมติโดยเลียนแบบกริยาอาการจริง เช่น ทำท่าทอดไข่บนกระทะของเล่น				
2. เด็กเล่นสมมติโดยมีบทสนทนาที่เลียนแบบคำพูดในชีวิตจริง				
3. เด็กเริ่มบอกความต้องการของตนเองได้ เช่น จะไปตลาด				
4. เด็กใช้ทั้งกริยาอาการและคำพูดในการเล่นสมมติ เช่น ทำท่าไม่สบายไปหาหมอ และทำท่าหายแล้ว				
5. เด็กเริ่มสนทนาโต้ตอบได้				
6. การเล่นสมมติมีรายละเอียดและขั้นตอนมากขึ้น และพูดโต้ตอบในชีวิตประจำวันได้ดีขึ้น				
7. เริ่มมีจินตนาการในการเล่นสมมติว่าตนเองเก่งกล้า สามารถเกินจริง เช่น เทาะได้ มีกำลังมหาศาล				
8. เล่นสมมติได้หลายบทบาท				
9. เริ่มคาดเดาความรู้สึกหรือการกระทำของผู้อื่น ในสถานการณ์ต่างๆ เช่น ถ้าแอบเล่นปลั๊กไฟ แม่จะโกรธ				
ขั้นตอนย่อยพัฒนาการระดับที่ 6 ได้แก่				
1. ได้ตอบการสนทนาทั้งในชีวิตจริงและการเล่นสมมติทุกครั้ง				
2. ตอบคำถามที่ขึ้นต้นด้วย ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และทำไม				
3. รู้จักโต้เถียง คัดกรอง คัดสนใจที่จะเลือกทำอะไรหรือไม่ทำอะไรได้เอง				
4. เชื่อมโยงเหตุและผลได้ทุกเรื่อง(ไม่สะเปะสะปะ/เปลี่ยนเรื่อง/ประเด็น)				
5. เข้าใจมิติเรื่องเวลา				
6. เข้าใจมิติเรื่องสถานที่				
7. บอกสาเหตุของการกระทำและความรู้สึกของตนเองได้ทุกอารมณ์				
8. สามารถเปรียบเทียบความคิดและความชอบของตนเองกับผู้อื่นได้				
9. สามารถบอกตัวเลือก และตัดสินใจเลือกได้				
10. เล่นสมมติเป็นเรื่องราว มีจุดเริ่มต้น การดำเนินเรื่อง และมีตอนจบ				